

Ljudska

PRAVICA

LETO XXIII. Stev. 7
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA «KOT TEDNIK»
- OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

Znamenja nezaupanja

v arabskih deželah nasproti Eisenhowerjevemu načrtu o novi ameriški politiki na Bližnjem vzhodu

Kairo, 8. jan. (Tanjug) — Med vladami Egipta, Sirije, Saudske Arabije in Jordanije so se začela posvetovanja o položaju na Bližnjem vzhodu, zlasti pa o novi ameriški politiki, ki jo je v soboto napovedal predsednik Eisenhower. V Kairu pričakujejo, da bodo vlade teh štirih arabskih dežel zavzele enotno stališče o bodočnosti Bližnjega vzhoda in svojih stikov z ZDA. Stališče štirih dežel bodo pojasnile ameriški misli, ki jo je imenoval predsednik Eisenhower, da bi proučila položaj v tem delu sveta.

Medtem pa Eisenhowerjev načrt v arabskih deželah podrobno proučujejo. Uradni krogi v Kairu še nočejo komentirati tega načrta, ki ga je sprejela javnost neugodno. Sirski ministrski pred-

sednik Al Sabri pa je izjavil, da njegova vlada proučuje načrt in da bi ga sprejela, če bi se pokazalo, da sloni na načelih pravičnosti in da je v skladu s težnjami arabskih dežel. Jordanski kralj Husein je izjavil, da lahko Arabci sami zapolnijo praznino v tem delu sveta, če lahko sploh govorimo o njej, na drugi strani pa so pripravljene sprejeti od ZDA gospodarsko pomoč, če ne bo vezana na nobeno omejitve suverenosti, nedotakljivosti in neodvisnosti arabskih dežel. Libanonski minister Malik je dejal, da vsebuje Eisenhowerjev načrt nekatera poročila za neodvisnost in suverenost njegove dežele, da pa si bo libanonska vlada prizadevala vskladiti svojo politiko s politiko drugih arabskih dežel. Sta-

lišče Saudske Arabije bo najbrž znano po obisku kralja Sauda v Egiptu konec tega meseca. Irak pa je z zadovoljstvom sprejel Eisenhowerjev načrt.

Vtem ko v uradnih arabskih krogih še nadalje pazljivo proučujejo poslanico predsednika Eisenhowerja Kongresu o novih ukrepih v politiki ZDA nasproti Bližnjemu vzhodu, tukajšnji tisk živahno reagira na to Eisenhowerjevo poslanico Kongresu. Pod naslovom »Mar spet hladna vojna na Bližnjem vzhodu?« se vprašuje »Al Mesa« in pravi, da je prišel Eisenhowerjev načrt v sedanjih razmerah kot sredstvo za obnovo hladne vojne in mednarodne napetosti, kar naj bi opravilo pritisk na te dežele, da bi se pridružile vojaškemu zvezam. List meni, da bi radi s tem načrtom napravili vtis, da je res nastala nevarnost sovjetske agresije proti arabskim deželah. »Mi pa bomo nadaljevali politiko miru,« nadaljuje časnik, »in vztrajali bomo na politiki mirne koeksistence, dokler ne bomo mogli sprejeti druge politike.«

»Al Kahira« pravi v komentarju o Eisenhowerjevem načrtu, da je v interesu ZDA, da pazljivo prouče ne samo ugodna, marveč tudi neugodna mnenja o načrtu svoje nove politike na Bližnjem vzhodu, in poziva ZDA, naj za začetek pritisnejo na Izrael, da bo spoštoval resolucije OZN o umiku svojih čet iz Egipta. Časnik očita ameriški vladi, da ni nastopila proti Izraelu, ki namenoma ne spoštuje resolucije. Časnik opozarja tudi na to, da gospodarska pomoč na narode Bližnjega vzhoda ne napravi več tako globoke vtisa, in poziva ZDA, naj namesto zaostritve izpričuje več kompromisnih teženj v odnosu do Sovjetske zveze. Če bi načrt rodil drugačne sadove, kakor jih pričakujejo od njega, bodo morali ameriški državniki pripisati krivdo sebi.

Vzhod ostro obsoja

načrte o novi ameriški politiki na Bližnjem vzhodu

Moskva, 8. jan. (Tanjug) — Eisenhowerjev načrt za arabski vzhod tukajšnji uradni krogi čedalje odločneje obsojajo in pravijo, da je zelo nevaren poskus, ki bi lahko imel na Bližnjem in Srednjem vzhodu nezaželene posledice. To je poudaril tudi predsednik sovjetske vlade Bulganin, ki je na včerajšnjem sprejemu v Kremlju v čast vzhodnonemške vladne delegacije označil ameriško politiko na arabskem vzhodu za »pustolovsko«.

Kitajski ministrski predsednik Ču En Laj, ki je včeraj na čelu kitajske vladne delegacije prispel v Sovjetsko zvezo na obisk, je poudaril, da izraža Eisenhowerjev načrt težnjo, da bi ZDA zamenjale pozicije Francije in Velike Britanije.

To poudarjenje obsodbe ameriških načrtov na Bližnjem in Srednjem vzhodu tik pred sovjetsko-kitajskimi razgovori kaže, da bosta vladni delegaciji teh dežel na svojih sestankih in v

dokumentu o razgovorih ostro reagirali na Eisenhowerjev načrt o ameriški politiki na Bližnjem in Srednjem vzhodu.

Tudi moskovski časniki, ki so že prej napovedali, potem pa odkrito pisali o poskusih, da bi Američani izpodrinili Francoze in Britance z zainteresiranega področja, odločno obsojajo izjavo predsednika Eisenhowerja. »Gre za grobo vmešavanje vlade ZDA v notranje zadeve suverernih dežel arabskega vzhoda«, pišejo Izvestija, »in za poskus, da bi odstranili vlade in režime, ki so ZDA nezaželeni, ter postavili na krmilo druge, ki bi se podredile naftnemu monopolu ZDA.«

V tukajšnjih krogih poudarjajo, da je Eisenhowerjev načrt nezdržljiv z vlogo OZN in da pomeni neposredno izigravanje te mednarodne ustanove.

Britanci in Eisenhowerjeva »doktrina« na Bližnjem vzhodu

London, 8. jan. (Tanjug). Na današnji seji vlade so, kakor zatrdujejo, obravnavali zunanje politična vprašanja in položaj, ki je nastal spriču pomanjkanja petroleja v deželi. Vlada je posebej proučevala Eisenhowerjeve načrte o ameriški politiki na Bližnjem vzhodu.

Položaj Indijcev

v Južnoafriški uniji in naša resolucija v Generalni skupščini OZN

New York, 8. jan. (Tanjug). Jugoslovanska delegacija je z nekaterimi delegacijami latinskoameriških dežel predložila posebnemu političnemu odboru Generalne skupščine resolucijo, v kateri te dežele ugotavljajo, da se vlada Južnoafriške unije še ni pokorila doslej sprejetim resolucijam o ureditvi položaja prebivalcev indijskega porenja v Južnoafriški uniji. Resolucija vsebuje tudi priporočilo, naj vlada Južnoafriške unije naveže neposredne stike z vladama Indije in Pakistana, da bi to vprašanje uredili. Na dnevnem redu posebnega

političnega odbora je že več let vprašanje položaja kakih 400.000 indijskih prebivalcev v Južnoafriški uniji. Indijski delegat Menon je izjavil, da veljajo za te ljudi »najhujši diskriminacijski ukrepi, kar mora vzbujati zaskrbljenost vsega sveta in ne samo Indije in Pakistana«. Ti dve deželi sta zahtevali od Generalne skupščine, naj znova prouči to vprašanje.

Generalna skupščina je doslej sprejela dve resoluciji, v katerih je izražena zahteva po ureditvi tega vprašanja. Mnoge delegacije tudi zdaj obsojajo vlado Južnoafriške unije zaradi njenih diskriminacijskih ukrepov. Vlada Južnoafriške unije pa meni, da gre v tem primeru za njena »notranja vprašanja« in je njena delegacija v znamenje protesta enkrat že zapustila skupščino, tako da so obravnavali to vprašanje brez nje. Posebni politični odbor je danes nadaljeval razpravo o rasni diskriminaciji v Južnoafriški uniji. Sovjetski delegat Zarubin je poudaril, da je ravnanje te vlade v nasprotju s prejšnjimi sporazumi med Indijo in Južnoafriško unijo, ki imajo značaj mednarodnih pogodb. Egipčanski predstavnik Talat je prav tako kritiziral južnoafriško vlado. Iranski delegat je izrazil obžalovanje, ker se Južnoafriška unija otepa pogajanj z Indijo in Pakistanom v zvezi z vprašanjem diskriminacije.

Korejsko vprašanje

New York, 8. jan. (AP) Politični odbor Generalne skupščine OZN je danes sprejel ameriško resolucijo, ki zahteva združenje Koreje s pomočjo volitev pod nadzorstvom Združenih narodov. Za resolucijo je glasovalo 57 delegatov, 8 jih je bilo proti, medtem ko se jih je 13 zadržalo glasovanja, med njimi tudi Jugoslavija.

Odbor je nadalje sprejel resolucijo Ekvadorja, Venezuele in Salvadorja, ki izraža zahtevo po združenju Argentine in Brazilije za njihovo delo pri reševanju problema bivših korejskih vojni ujetnikov. Za resolucijo je glasovalo 69 delegacij, proti njej pa 9 delegacij pa ni glasovalo.

Zahvala iz Ranguna

Beograd, 8. jan. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel brzojavko predsednika Burmanske unije dr. U Baha, ki se mu zahvaljuje za čestitko ob burmanskem narodnem prazniku.

Urejanje vprašanja madžarskih beguncev

Beograd, 8. jan. (Tanjug). Noč je prispel v Beograd predstavnik visokega komisarja OZN za begunce Amir Hovejda. Na zemskem letališču so ga sprejeli predstavniki državnega sekretariata za zunanje zadeve. G. Hovejda bo imel v Beogradu razgovore o madžarskih beguncih v Jugoslaviji. Pri nas ostane 10 dni. Obiskal bo tudi bivališča madžarskih beguncev. Ze jutri dopoldne mu bodo izročili dokumentacijsko gradivo o madžarskih beguncih.

V Jugoslavijo je doslej pribežalo blizu 3000 Madžarov. Kakih 800 se jih je izreklo za odselitev v razne zahodne dežele. V Francijo in Italijo jih je odpotovalo doslej 29. Na Madžarsko se jih je vrnilo 132.

Ob prihodu je Amir Hovejda izrazil upanje, da bo uspešno izpolnil svoje poslanstvo v Jugoslaviji.

ODDOLŽITEV SPOMINU BORISA KIDRIČA

ob II. kongresu Slovenskega kemijskega društva

Ljubljana, 8. januarja. — Danes so se v Kemičnem inštitutu »Boris Kidrič« SAZU po otvoritvi II. kongresa Slovenskega kemijskega društva oddolžili z odkritjem spomenika ustanovitelju in velikemu prijatelju Kemičnega inštituta pokojnemu Borisu Kidriču. Ob pietetni svečanosti, ki so se je udeležili pokojnikova soproga Zdenka Kidričeva, člani Izvršnega sveta ERS, predstavniki znanstvenih zavodov, podjetij in drugi javni delavci, je spregovoril predsednik SAZU Josip Vidmar. S toplimi besedami je spomnil na veliko delo Borisa Kidriča, nakar je odkril doprsni spomenik. Spomenik je delo kiparja Marijana Keržiča.

Nemški liberalci korak nazaj?

Rainhold Mayer, ki naj bi zamenjal Dehlerja, proti razširjenju liberalno-socialnodemokratske koalicije na zvezni parlament in morebitno vlado

Boon, 8. jan. (Tanjug). V bonnskih političnih krogih zanesljivo računajo s tem, da bo bivši predsednik bonnske vlade v Baden-Württembergu Rainhold Mayer na izrednem kongresu, ki bo konec januarja v Berlinu, izvoljen za predsednika Svobodne demokratske stranke. Tudi med samimi osebnimi prijatelji in somišljeniki sedanjega predsednika stranke Thomasa Dehlerja se je utrdilo prepričanje, da je Mayer primerna osebnost za vodstvo stranke, zlasti spriču bližnjih volitev v Zvezni zbor.

Dehlerju očitajo, da s svojimi »dostokrat zamotanimi mislimi, včasih pa tudi z nepremišljeno retorično vneto« ni prispeval k stabilnosti strankinih vrst in k jasno začrtani politični poti stranke, odkar je ta izstopila iz vladne koalicije in prešla v opozicijo. Pri tem omenjajo, da se Dehler spriču svojega sovraštva do kancelerja Adenauerja ni dovolj jasno odmaknil od socialnih demokratov in da je lani po ustanovitvi liberalno-socialnodemokratske koalicije v Severnem Porenju-Westfaliji lani širil prepričanje, da bi bilo takšno sodelovanje za Svobodno demokratsko stranko zaželeno tudi v zveznem merilu. Bodoči predsednik stranke pa je

v nasprotju s takšnim glediščem v svojem programskem govoru v Stuttgartu izjavil, da stranka »nikoli ne bo sodelovala v koaliciji, v kateri bi meščanstvo ne bilo varno pred socialističnimi eksperimenti«.

Politični krogi menijo, da disseltdorfska organizacija Svobodne demokratske stranke, ki je pred letom dni sprožila krizo pokrajinske vlade v pokrajini Severno Porenje-Westfalija, in se namesto dotadanje koalicije z Adenauerjevimi krščanskimi demokrati vključila v novo s so-

cialnimi demokrati, za zdaj ne bo imenovala svojega kandidata za predsednika stranke. Njen sedanjí predsednik Weyer in funkcionarja Döring in Schell so sicer energični in priljubljeni v stranki, vendar pa noben izmed njih ne namerava sprejeti kandidature, ker je krog njihovih pristašev za zdaj omejen na severnoporenjsko-westfaljsko deželo. Zato politični krogi menijo, da bo tudi ta zelo vplivna skupina, ki je imela zadnje leto v stranki čedalje pomembnejšo vlogo, podprla Mayerjevo kandidaturo.

Ameriška misija za pomoč tujini

pri Svetozaru Vukmanoviću in Koči Popoviću

Beograd, 8. jan. (Tanjug) — Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović je danes sprejel člane ameriške misije za pomoč tujini, ki so včeraj prispeli v Beograd. Ta misija z bivšim predsednikom ameriške korporacije za jeklo G. Benjaminom Fairlessom na čelu, ima nalogo, da v 18 deželah prouči izpolnjevanje programa ameriške pomoči tujini. Na razgovorih pri podpredsedniku Vukmanoviću sta bila tudi državni pod-

sekretar za zunanje zadeve Vladimir Velebit in ameriški veleposlanik v Jugoslaviji James Riddleberger. Dopoldne je sprejel člane misije tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović.

Podpredsednik Vukmanović je danes priredil misiji kosilo, na katerem so bili razen gostov tudi član Zveznega izvršnega sveta Avdo Humo, dalje Hasan Brkić, Vladimir Velebit, guverner Narodne banke Vojin Gužina, general Franc Poglajen in drugi. Na kosilu je bil tudi veleposlanik Riddleberger.

Ameriški gospodarstveniki pri predsedniku republike

Beograd, 8. jan. (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz Tito je danes popoldne sprejel dr. Benjamina Fairlessa, Colgata Dardena, Johna Lewisa in Whitelawa Reida in njih strokovne svetovalce.

Na sprejemu so bili generalni sekretar predsednika republike dr. Joža Vilfan, državni podsekretar za zunanje zadeve dr. Vladimir Velebit ter ameriški veleposlanik v Beogradu G. James Riddleberger.

VREMENSKA NAPOVED

Za sredo, 9. januarja
Lepo, z delno oblačnostjo. Jutranje temperature med -4 in -7, v Primorju 3. najvišje dneve do 6, v kotlinah zamegleno.
Snežne razmere:
Celjska koča, Mozirska koča in Logarska dolina so brez snega. Koroška 80 cm, Vršič 71 cm, Dom Planica 25 cm, Erika 20 cm, Komna 100 cm, Pokljuka 60 cm, Kravce pri Domu 25 cm, Kravce na vrhu 53 cm.

MAURICE FAURE V RIMU

Načrti francoske vlade o razširitvi zahodnoevropskega tržišča na kolonije

Rim, 8. jan. (Tanjug). — Italijanski zunanji minister Martino je imel danes daljše razgovore s francoskim podsekretarjem za zunanje zadeve Mauriceom Faurom. Razgovori so se nanašali na združevanje Evrope in na Alžir.

Gerasimov odstopil

Moskva, 8. jan. (Tanjug). Znaní slikar portretist in predsednik Akademije umetnosti ZSSR A. M. Gerasimov je odstopil in navedel kot razlog, da je bolan. Prezidij Akademije umetnosti je odstop sprejel in imenoval za predsednika P. B. Johansona. Odstop Gerasimova povezujejo tukajšnji umetniški krogi s številnimi, pogostokrat zelo ostrimi kritikami na njegov račun tako v tisku kot na sestankih likovnih umetnikov. Največ so ga kritizirali zaradi njegovih Staljinovih portretov in birokracije v Akademiji umetnosti.

Martino je zahteval, naj bi Francija čimprej sprejela načrt pogodbe o skupnem evropskem trgu in o Evroatomu. Faure je odgovoril, da je Francija pripravljena privoliti v ta sporazuma, a je zahteval italijansko podporo za francosko-belgijski načrt o vključitvi prekomorskega trga v enotni evropski trg. Po tem načrtu bi združeni evropski trg obsegal tudi francoske in belgijske prekomorske posesti, kakor tudi tista področja, na katerih ima Italija po mirovni pogodbi kot pooblaščenec še nekaj pravic. Dežele, članice enotnega evropskega trga, bi se morale po tem načrtu zavzeti, da bodo investirale kapital v prekomorske dežele, za kar bi dobile na trgu teh dežel olajšave, predvidene za enotni evropski trg. Investicije evropskih dežel v prekomorska afriška področja bi znašale po francoskem predlogu kakih 180 milijard letno.

Italijanski zunanji minister se je v načelu strinjal s francoskim načrtom, ni pa prevzel nobenih končnih obveznosti. O tem predlogu bo poročal na seji ministrov prizadetih resorov, ki se bodo sestali ob koncu meseca.

Faure je nadalje zahteval od Martina, naj italijanska delegacija v OZN podpre francosko stališče v alžirskem vprašanju, ko pride na dnevni red. Martino je odgovoril, da Italija še ni dokončno določila svojega stališča v tem vprašanju, ker še ni gotovo, da bo Generalna skupščina na sedanjem zasedanju obravnavala alžirsko vprašanje. Menil je, da bi podpora Franciji v tem vprašanju utrdila atlantsko solidarnost, na drugi strani pa skakala dobre odnose med Italijo in arabskimi deželami. Zato se italijanska vlada še ni dokončno odločila in se hoče poprej posvetovati še s predstavniki nekaterih drugih dežel.

SEJA UPRAVNEGA ODBORA ZVEZE TRGOVINSKIH ZBORNIC

O novem načinu razdelitve skupnega dohodka v trgovini

V Beogradu je bila večeraj seja upravnega odbora Zveze trgovinskih zbornic, na kateri so med drugim obravnavali predlog o novem načinu razdelitve skupnega dohodka v trgovini. Vsi navzoči člani so izrekli o predlogu ugodno mnenje in poudarili, da bi nov sistem gospodarskih instrumentov, če bi ga uveljavili, prinesel v blagovni promet več pozitivnih elementov, zlasti glede bolj racionalnega in bolj ekonomičnega poslovanja podjetij.

Hkrati so nekateri člani upravnega odbora opozorili na negativne posledice, ki bi nastale, če bi sprejeli omenjeni predlog. O tem bo Zveza trgovinskih zbornic poročala zainteresiranim državnim organom.

Na seji so proučili tudi pripombe k zadnji redakciji zakona o združevanju ter poročilo Izvršnega odbora Zveze trgovinskih zbornic. Razprava je pokazala, da bi si morali v prihodnje prizadevati, da bi vse člane upravnega odbora pravočasno seznanili s perečimi zadevami, ki jih obravnava Izvršni svet, in da bi se upravni odbor bolj ukvarjal z obravnavanjem važnejših vprašanj s področja trgovine.

Na vprašanje nekaterih članov upravnega odbora, zakaj še

ni bilo sestanka s predstavniki nedavno ustanovljenih poslovnih zvez, so odgovorili, da bo bržčas v drugi polovici januarja sklicano posvetovanje predstavnikov Zveze trgovinskih zbornic in Zveze kmetijskih združenj. Posvetovanja bi se udeležili delegati iz kakih 50 okrajev, ki bi poročali o prvih uspehih in izkušnjah iz dela poslovnih zvez. Na seji so proučili tudi poročilo komisije, ki je raziskovala vzroke pomanjkanja limon, ter nekatera vprašanja inventariziranja.

Posvetovanje o pospeševanju kmetijstva

Na posvetovanju Zveze kmetijsko-gospodarskih zbornic so večeraj zaključili obravnavanje referata o naši orientaciji v pospeševanju kmetijstva, ki ga je podal predvčerajšnjim predsednik Zveze Ivan Bukovič. Tudi v tej razpravi so prišla do izraza različna mnenja, splošna ugotovitev pa je bila, da je treba učinkoviteje izločiti sedanje težave in napake, da bi tako hitreje povečali proizvodnjo in okrepili socialistične sile na vasi. Posvetovanje se nadaljuje.

Seja upravnega odbora Glavne zadrzne zveze LR Slovenije

Večeraj dopoldne je bila v Ljubljani seja upravnega odbora Glavne zadrzne zveze. Najprej so člani obravnavali vprašanje ustanovitve Republike poslovne zveze, ki naj bi jo ustanovile okrajne gospodarske poslovne zveze. Ta republiška zveza naj bi vključevala tudi vsa podjetja Glavne zadrzne zveze, razen izrazito industrijskih (Tovarna močnih krmil, Klavnica, Agroindus). Razen tega je upravni odbor razpravljati tudi o kmetijskem tisku, zlasti o novem glasilu Glavne zadrzne zveze »Kmečkem glaslu«.

Spodbuda za pospešen razvoj slovenske industrijske kemije

Večeraj so v Ljubljani odprli tudi kemijsko razstavo Slovenije

Ljubljana, 8. januarja. — Danes se je začel pod pokroviteljstvom Izvršnega sveta LRS v inštitutu »Boris Kidrič« SAZU v Ljubljani II. kongres Slovenskega kemijskega društva. Otvoritvene svečanosti, ki jo je začel akademik profesor dr. Maks Samec, so se udeležili razen članov Slovenskega kemijskega društva predstavnik Izvršnega sveta LRS Tone Boie, gostje iz Poljske in Francije ter nekaterih naših republik, pa tudi drugi javni delavci. Po otvoritvenih svečanosti in odkritju spomenika Borisu Kidriču, pobudniku za zgraditev inštituta, so odprli v prostorih inštituta prvo kemijsko razstavo Slovenije. Popoldne je kongres začel z rednim delom. Na kongresu, ki bo trajal do 10. t. m., bo poročalo o osebnem in skupinskem delu 89 slovenskih in drugih kemikov.

Drugi kongres Slovenskega kemijskega društva bi po namenu prirediteljev prikazal uspehe znanstvenih prizadevanj slovenskih kemikov v desetih letih po osvoboditvi. Čeprav se bo na kongresu zvrstilo s svojimi poročili lepo število uglednih kemikov, bo drugi kongres — tako menijo tudi prireditelji sami —

nudil bržkone le približno podobno vsega tistega dela, ki so ga opravili slovenski kemiki po osvoboditvi. Na kongresu bodo poročali le o doslej neobjavljenih znanstvenih raziskavah, vtem ko mnogi kemiki, zaposleni v nekaterih naših podjetjih, sploh ne bodo poročali o svojem delu. Dalekosežnega pomena pa bo prav gotovo razprava o vrsti vprašanj, ki naj prispevajo k pospešenemu razvoju industrijske kemije v Sloveniji in Jugoslaviji. Tako bodo med drugim obravnavali vprašanja boljše izkoriščenosti sedanjih zmogljivosti, rekonstrukcije, organizacije dela in dviga storilnosti, kakor tudi vprašanje strokovnega profila industrijskih kemikov in njihove vzgoje v visokih, srednjih in nižjih strokovnih šolah, vprašanje zadostnega števila kemikov v naši industriji, o organizacijskih oblikah kemijske industrije, odnosih industrije do znanstvenih zavodov itd. Vprašanja sicer niso nova, toda upati je, da bodo izmenjave mnenj in nekateri konkretni predlogi dokaj prispevali k ureditvi perečih vprašanj, zlasti glede na zaostajanje razvoja slovenske kemijske industrije za drugimi vejami naše industrije.

Po otvoritvi svečanosti so odprli novo kemijsko razstavo Slovenije, ki je posrečen

PRIKAZ DELA SLOVENSKEGA KEMIČKOV

in njenega pomena v gospodarstvu naše republike in države. Številni grafiki in drugi prikazi posredujejo zgovorno ilustracijo dosežanj razvoja slovenske kemijske industrije, ki ima lepo tradicijo, saj je minilo že sto let od ustanovitve kemične tovarne v Hrastniku. Zlasti poučni pa so tisti prikazi, ki kažejo, da navzlic vsem pogojem, ki jih ima za svoj razvoj kemijska industrija Slovenije, le-ta nima tistega mesta, kot ga ima v industrijsko razvitejših državah, saj Delež slovenske industrije v narodnem dohodku zaostaja za deležem kmetijske industrije v industrijsko razvitejših državah, pa tudi za tistim deležem v narodnem dohodku naše države. Razstava tako na svojstven način opozarja, da je treba slovenski kemični industriji, ki je tudi močno dotrajala, nuditi v prihodnje več sredstev za njen hitrejši razvoj. Pomen, ki ga pripisujejo razvoju kemične industrije drugod, naj nam bo pri tem zgled in spodbuda.

Na razstavi, ki jo je uredil abs. arh. Jože Dobrin, sodeluje kakih 70 podjetij in znanstvenih zavodov. Razstava bo odprta do 14. januarja. S. L.

Ob otvoritvi II. kongresa Slovenskega kemijskega društva je med drugimi tudi spregovoril podpredsednik društva inž. Tribušon. Med gosti, ki so pozdravili kongres, sta bila direktor inštituta za raziskavo premogov v Katowicah prof. dr. Blažej Roga (četrty z desne), ter A. F. Boyer, šef grupe za koksanje francoskega inštituta za raziskavo premogov v Verneulleu (drugi z desne).

Naj ostanejo pri številki 6?

»Decembra sem zaslužila okrog 10.000 dinarjev,« je dejala tovarniška članica, ki dela kot šivilja v ljubljanski tovarni »Pletenina«. Sredi meseca, ko bodo v tovarni obračunali zaslužke, se bo pokazalo, če je bil njen račun pravičen. Ne dvomimo, da bo, saj je redka delavka, ki v tej tovarni v Mostah ne bi znala izračunati, koliko se bo zvišal njen zaslužek, če bo za toliko in toliko odstotkov presežla normo.

Zanimivo je, kako dosega o tej tovarni postavljene norme. V prvih desetih mesecih minulega leta je bilo pod normo 60 delavk — v tovarni so ženske v beliki večini — in sicer predosem zaradi boleznj, porodniških dopustov ipd. Vse ostale, ki delajo po normi, to je okrog 300 delavk, pa so normo presegle in sicer za 2,7 do 33,6%. Povprečno pa so presegle normo za 6,4%.

Ali je preseganje norme za omenjeni odstotek realno? Po merilu, ki se zdaj velja za tekstilno industrijo, je menda realno. V »Pletenini« so 6-odstotno preseganje vzel kot osnovno za svojo tarifno politiko, saj so s premijskim pravilnikom določili normirki posebno premijo za tako izpolnjevanje norme v tovarni. Normirka je torej materialno zainteresirana, da celoten delovni kolektiv presega normo za 6% — ne za manj, ne za več.

Prav teh 6% pa dá človeku misliti. Ali je ta številka res najbolj pravilna ali pa morda ne bi bila bolj pravična številka 5 ali 8 ali kaka druga? To vprašanje je prav gotovo pomembno, saj je ozko povezano z višino zaslužka delavcev oziroma delavk. No, v »Pletenini« si z njim v zadnjem času pravočasno niti ne razbijajo glave. Normirki sicer še vedno odštejejo od premije 4000 dinarjev po 150 dinarjev za vsak 0,1% odstopanja od 6-odstotnega preseganja norme, vendar se hkrati še porajajo dvomi, če je tako premiranje pravično. Z istim premijskim pravilnikom se spodbujajo delovni kolektiv k večjemu preseganju norm od 6%. Vsem delavcem oziroma delavkam namreč za določeno preseganje norme priznavajo posebno premijo, delavkam v strojni šivalnici na primer 500 dinarjev za preseganje norme za 5,1 do 15% in 800 din za večje preseganje. Tako delavke ne ostajajo le pri planiranem 6-odstotnem preseganju, ampak so ta odstotek lanskega septembra in oktobra zvišale na 7,8, novembra na 7,3 in približno na enako višino decembra meseca.

Te številke nedvomno kažejo, da so v »Pletenini« vendarle dosegli dokaj realne norme. To dokazuje tudi dejstvo, da so lani opravili samo pet korektur norm, kjer so ugotovili občutne razlike med postavljenimi normami in njihovim izvajanjem, medtem ko je bilo še lani kar 73 korektur, predlanskim pa celo 182. Da bi se bolj zagotovili zaupanje delavk o normi, so nedavno tudi sklenili, da bo odslej o vsaki predvideni spremembi norm razpravljali upravni odbor, s čimer bo stalnost norm še bolj zagotovljena in v tovarni ne bo prišlo do bojazni, ki se pojavlja po nekaterih drugih tovarnah, da bi prišlo do »stritvenja« norme, če bi presegali norme nad odstotkom, ki bi se normirku zdel realen. Vh

Izboljšanje poštne službe v Sloveniji

V zadnjih štirih letih se je poštni promet povečal za 49%, število uslužbencev pa le za 9,3% — Delavsko upravljanje se je tudi v tej stroki dobro uveljavilo

Na nedavnem običnem zboru Republiškega sindikata poštne delavcev in uslužbencev v Mariboru so prikazali precejšen razvoj te službe v Sloveniji. Na področju podjetja za PTT promet je 19 delavskih svetov in upravnih odborov, v katerih je 446 delavcev in uslužbencev. Čeprav je poštni promet svojstveno gospodarsko področje, vendar se je tudi to delavsko upravljanje dobro uveljavilo.

Ze lani je podjetje za PTT promet izvedlo vrsto del za izboljšanje poštne prometa. Tako so lani uredili pošte v Lenartu v Sloveniji, Gorici, v Novem mestu, Slovenski Bistrici, Ljubljani I in drugih krajih. Letos nameravajo adaptirati nekatera pošta postojpa v Celju, Mariboru, Ljubljani, Pragerskem, Ormožu in drugod. Novo PTT stavbo bodo začeli graditi v Kopru, razen tega pa tudi novo industrijsko šolo v Ljubljani. Poštni promet in leta v leto narašča. V zadnjih štirih letih je narasel za 49%, v podjetju pa je zaposlenih v vsej Sloveniji kakih 3000 delavcev in uslužbencev, to je 9,3% več kot pred štirimi leti.

NAJMODERNEJŠA BREZICNA TELEFONJA

Za izboljšanje medkrajevne telefonije bo podjetje letos kaplilo nove 12-kanalne visokofrekvenčne sisteme za relacije Ljubljana-Postojna, Ljubljana-Koper, Ljubljana-Nova Gorica in Ljubljana-Rijeka. Predvidena je tudi vzpostavitev enokanalnih visokofrekvenčnih sistemov za relacije Ljubljana-

Kamnik, Trbovlje-Celje, Sočanje-Valenje, Trbovlje-Krško, Gorica-Tolmin, Ljubljana-Kočevje itd. Najpomembnejši deli leta 1957 bosta montaža prve etape nove medkrajevne telefonске centrale v Ljubljani za 350 zvez in gradnja modernega UKV sistema na relaciji Zagreb-Ljubljana-Trst-Reka s 120 kanali. Tako bo LRS dobila najmodernejšo brezicno zvezo ne samo z sosednjimi republikami, temveč tudi z Italijo. Petletni plan investicij predvideva kot prioriteto delo polaganje kablov med Ljubljano in Celjem s 60 zvezami. V prihodnjih letih nameravajo položiti tudi kabel med Ljubljano, Kranjem in Jesenicami.

NOVE AVTOMATISNE CENTRALE

Podjetje za PTT promet je saročilo novo ATC za Sentvid nad Ljubljano, ki bo omilila kritično stanje telefonije v severnem delu Ljubljane. V Ljubljani namreč še vedno letno 6000 naročnikov čaka na telefon. ATC v središču Ljubljane bodo razširili za nadaljnjih 1000 števil. Do konca leta bodo dogradili ATC v Kopru, Izoli, Piranu, Sečoveljih, Škofljah in Portorožu. Ta mrežna sku-

pina bo povezana z Ljubljano in preko nje z gorenjsko in trboveljsko mrežno skupino. V prihodnjih dveh ali treh letih bodo montirali v Ljubljani še 7000 novih števil v Mariboru 2000, Celju 600 in v Gorici 400. Letos so predvidena kabelska dela tudi v Ptaju, Laškem, Idriji, Vipavi, Brezicih in drugod. Zaključili bodo dela na mreži skupni Trbovlje z avtomobilskimi centralami Trbovlje, Zagorje, Hrastnik, Zidani most in Kadece, ki bo avtomatsko povezana z Ljubljano in preko nje z moderno UKV napravo z gorenjsko mrežno skupino. V telegrafiji predvidevajo letos in v prihodnjih letih razširitve ATC, in sicer za 80 novih prikličkov v Ljubljani, 30 v Mariboru, 40 v Celju in 40 v Koprski pripadajočimi enokanalnimi napravami za povežavo daljnih telegrafskih saročnikov in telegrafskih centrov. J. O.

Ukrepi za zatiranje in zdravljenje poliomielitisa

Zaradi epidemije poliomielitisa je minulo leto zbolelo v Sloveniji 256 oseb, svecine otrok. To je bilo precej več kot minula leta in nevarnost je, da bi se bolezen v pomladanskih in poletnih mesecih spet pojavila.

Ker je otroška paraliza za htevala žrtve tudi v drugih republikah, so zvezni zdravstveni organi sklenili ukreniti vse potrebno, da nas ne bi epidemija zatekla nepripravljene. Zvezna komisija je izdelala podroben načrt, ki vsebuje 29 točk in za jema določitev zdravstvenih delavcev, ki naj bi pomagali pri zatiranju in zdravljenju bolezni, nabavo potrebnih instrumentov, ureditev laboratorijev za virusne raziskave itd. Za naročila aparatov v tujini so zdravstveni organi dobili na razpolago tudi precejšnja sredstva, saj bo razna oprema stala več kot 100.000 dolarjev.

Zvezna komisija je priporočila republiškim svetom za zdravstvo, naj bi tudi po republikah osnovali posebne komisije, ki bi vodile zdravstveno politiko v boju proti tej nevarni bolezni. Člane komisije so določili na zadnji seji Sveta za zdravstvo LRS. Pritegnili so precej zdravnikov in predstavnikov zdravstvenih in množičnih organizacij. V Ljubljani so že začeli graditi laboratorij za virusne raziskave in so za dopolnitev opreme in-

fekcijske klinike naročili v tujini aparature in instrumente, ki so potrebni pri zdravljenju. Prav tako bodo na infekcijski kliniki uredili prostore, ki bodo na razpolago, če bi se bolezen pojavila v večjem obsegu. M. N.

Letos nekoliko višje cene za oskrbni dan v bolnišnicah

Kakor vsako leto je bilo treba tudi letos določiti cene za oskrbne dni v zdravstvenih ustanovah LRS. Posebna komisija za ekonomska in finančna vprašanja je pregledala predloge posameznih zdravstvenih ustanov in določila ceno oskrbnih dni, ki bo letos domala v vseh republiških zdravstvenih ustanovah nekoliko višja kot minulo leto.

To povišanje gre predvsem na račun večjih plač, nastavljenih novih zdravstvenih delavcev, predvidene večje porabe zdravil, v posameznih ustanovah pa so morali upoštevati tudi primanjkljaj v minulom letu. Le redke zdravstvene ustanove so ob koncu leta izkazale prebitke, ki ga je komisija tudi upoštevala. Cena za oskrbni dan v ljubljanskih klinikah bo povprečno 1572 dinarjev nasproti lanskoletni ceni 1457 din. Upravni od-

Štirikrat več premoega kakor pred vojno so lani nakopali v BiH

Sarajevo, 8. jan. (Tanjug). Po prvih podatkih Republiškega zavoda za gospodarsko planiranje se je količina nakopane premoega v BiH lani približala celotni količini pred vojno nakopane premoega v Jugoslaviji in je bila štirikrat večja od predvojne količine v tej republici. Lani so dali rudniki v BiH 8.700.000 ton premoega ali približno 830.000 ton več kakor predlanskim. Družbeni plan je predvideval 6.850.000 ton.

Spričo tako velike količine nakopane premoega se je pomankanje tega goriva v zimskih mesecih znatno ublažilo. Zeleznicam lani ni bilo treba uvažati premoega iz tujine, kakor je bilo prvotno predvideno. Rudarji so skoraj v vseh rudnikih nakopali več premoega, kakor je bilo do-

ločeno v planu, čeprav so v prvih mesecih lanskega leta spričo hudega mraza precej zaostajali za planom. Največ premoega so nakopali v Brezi, in sicer 20% več, kakor je določal plan, v Mostaru 16%, v Kakanju 15%, v Kreki in Miljevinu 13%, v Zenici pa 5% več. Posebno so se odlikovali rudarji premoegovnika »Titov« v Banovičih. V prvem četrtletju so spričo hudega mraza znatno zaostali za planom, zlasti na dnevni kopih. V četrtem četrtletju pa so se na vso moč potrudili in do konca leta presegli plan za 2%. Nakopali so kakih 1.330.000 ton rjavega premoega.

Ena glavnih spodbud za tako plodno delo v premoegovnikih je bil odlok Zveznega izvršnega sveta, po katerem so dobili rudarji v novembru in decembru premije, če so nakopali več premoega, kakor je določal plan. Ob nedeljah in praznikih so nakopali v teh mesecih 3,5% celotne letne količine. Opravili so približno 360.000 nadur, za kar so dobili 110 milijonov dinarjev.

V Zadru bosta vsako leto ribiška razstava in festival

Na sestanku predstavnikov LO zadarskega okraja, Uprave za ribištvo Hrvatske in Združenja morskerega ribištva Jugoslavije, ki je bil na Reki, so sklenili, da bosta vsako leto avgusta v Zadru ribiška razstava in festival. Prva takšna razstava in festival bosta letos od 4. do 18. avgusta.

Kulturne VESTI

BEOGRAJSKA OPERA BO GOSTOVALA V PARIZU
Opera beograjskega Narodnega gledališča je dobila te dni povabilo na mednarodni festival v Parizu. Razgovori so v teku, datum in pogoji gostovanja pa še niso znani. Kolikor bo vprašanje gostovanja ugodno rešeno, bo Opera odpotovala v Pariz v prvi polovici marca. Verjetno bo nastopila na festivalu z Opero »Don Kihot« z Miroslavom Cangalovićem v naslovni vlogi.

DRUŠTVO »BRANKO KRSMANOVIC« BO GOSTOVALO V ZAHODNI NEMCIJI
Ansambel kulturno-umetniškega društva študentov beograjske univerze »Branko Krsmanović« bo odpotovalo konec meseca na gostovanje v Zahodni Nemčiji na povabilo socialistične mladinske organizacije »Falkens«. Med 20-dnevnim gostovanjem bodo beograjski študentje nastopili v Dortmundu, Duisburgu, Essenu in nekaterih drugih mestih Porurja. Na povratku se bodo verjetno ustavili še v Münchenu in Nürnbergu.

FILMSKA POEMA O IVANU GORANU KOVAČIČU
»Zagreb« film končuje film o štuljenju in delu padlega partizanskega pesnika, avtorja znamenite poeme »Jama« Ivana Gorana Kovačiča. Ta dokumentarni film se imenuje »Roža in ogenj«, scenarij zanj pa je napisal pesnik Jure Kaštelan, pri zaključni redakciji scenarija pa je sodeloval tudi režiser Ivo Tomulič. Večino zunanjih posnetkov so posneli v pesnikovem rojstnem kraju.

RAZSTAVA LEA VILHARJA
V mali gledališki dvorani v Kopru razstavlja olje akademski slikar Lea Vilhar. Slikar prikazuje nad 60 svojih del, zvečinoma pejzažev. Večina del je nastala v zadnjih dveh letih, nekaj pa jih je tudi starejšega datuma iz let 1939 do 1945 z motivi iz Alžira, kjer je Vilhar preživel ta čas in si utrdil glas umetnika z velikim smislom za kompozicijo v impresionističnem stilu. Razstava je vzbudila pri občinstvu veliko zanimanje in več del je bilo odkupljenih.

»ERO Z ONEGA SVETA« V INNSBRUCKU
Konec meseca bo v avstrijskem mestu Innsbrucku premiera Gotovčeve opere »Ero z onega sveta«. Za to namen je odpotoval v Avstrijo dirigent sarajevske Opere Ivan Stajcer, ki bo na deska delne opere režijsko in glasbeno pripravil Gotovčovo delo.

NOVI ČLANI FRANCOSKE AKADEMIE

S smrtjo admirala Luciena Lacazea in zgodovinarja Luisa Madelinea sta se v Francoski Akademiji, ki ima stalno 40 članov, izpraznila dve mesti. Za nova člana Akademije sta bila izvoljena zgodovinar Jacques Chastenet in gledališki kritik Robert Kemp, ki je posledno znan tudi našemu kulturnemu občinstvu, saj je ob gostovanju ljubljanske Drame v Parizu napisal v »Le Monde« eno najboljših kritik o nastopu našega gledališkega ansambla.

TRJE PREVODI V BOLGARŠČINI

Sofijska založba »Narodna kultura« je te dni sklenila dogovor z jugoslovansko avtorsko agencijo za prevod treh del iz jugoslovanskih književnosti. Prevodi bodo roman »Prelom« Branka Copicja (v slovenskem prevodu »Ognjen leto«), »Satire« Radoja Domanovića in »Povesti« Ivana Cankarja.

NOVA IZDAJA DUCICEVIH PESMI

Beograjska založba »Nolit« je pravkar izdala novo knjigo Ducičevih »Pesmi«. Izbor je pripravil znani kritik in publicist Eli Finci. Izbor je po mnenju kritike nov in svež ter zelo dobro predstavlja pesnika Jovana Duciča.

GOSTOVANJE DUNAJSKEGA »KALEIDOSKOPA« V ZAGREBU

Ansambel dunajskega gledališča »Kaleidoskop« je te dni gostoval v zagrebškem dramskem gledališču. Dunajski gostje so Zagrebčanom prikazali dvoje del, in sicer »Sestre« in »Bela ptica«. V razliki od večine njenih del, v katerih opisuje predvsem Kitajsko in Daljni vzhod, je zajela to delo iz sodobnega ameriškega življenja, glavna junaka drame pa sta starejša zakonca.

PEARL S. BUCK JE NAPISALA DRAMO O AMERIŠKEM ŽIVLJENJU

Tudi pri nas dobro znana in priljubljena ameriška pisateljica Pearl S. Buck je nedavno napisala dramo »Bela ptica«. V razliki od večine njenih del, v katerih opisuje predvsem Kitajsko in Daljni vzhod, je zajela to delo iz sodobnega ameriškega življenja, glavna junaka drame pa sta starejša zakonca.

PODOBNOSTI

Vest, da so predsednika Tita v načelu povabili, naj obišče ZDA, so sprejeli v Ameriki in sploh na Zahodu prav tako, kot je bilo moč pričakovati. Dobronamerni, razsodni komentatorji z zadovoljstvom govore in pišejo, da bi bila s tem dana še ena možnost za razgovore o perečih mednarodnih vprašanjih, ki bi koristili miru in sodelovanju med državami, in v tem okviru o ameriško-jugoslovenskih odnosih. Hkrati so pa sovražniki vsega, kar je od daleč dlje po socializmu, ogroženo napadli Jugoslavijo, njeno preteklost in sedanost, uspehe in ideale, politiko in državnikarje. Hearstov tisk in »Kolumbovi vitezi«, skrajni desničarski politiki in fašistični emigranti, so postavili vprašanje: »Zakaj naj bi Tito prišel v Ameriko, zakaj naj bi sodeloval z njim, ko pa je ta človek nepopoln, komunist, nevtarilec in antisemita?«

Vesti, da bi utegnil predsednik Tito potovati v ZDA, so naletele na odziv tudi v sovjetskem časniku »Novoje vremja«. Pogledimo, v kakšni obliki:

Ko ugotovlja, da »buržoazni tisk« na veliko plše o posebnih vlogi Jugoslavije, zahtuje anonimni avtor članka s psevdonimom »Sodobnik«, da »sovražna propaganda v podvojenem obsegu uporablja gesto »neodvisnosti« nasproti Moskvi, ki ga je spravila na svet Jugoslavija, da »vidijo imperalisti v gestu o neodvisnosti socialističnih dežel in njihovi »destalinizaciji« nove možnosti zase. Skratka, da hoče s tem, ko hvalijo jugoslovensko politiko, udariti po socializmu in izzvati »razcep v socialističnem tabornu in v svetovnem komunističnem gibanju«. Prav v takšnem kontekstu pojasnjuje »Novoje vremja«, da je »sporočilo o načrtih delovanja predsednika Tita v ZDA še bolj razvezalo tudi zanimanje za »jugoslovensko iluzijo«.

»Sodobnik« navaja v potrdilo svoje teze več citatov iz zahodnega tiska in se pri tem sklicuje na znani izrek Augusta Bebelja, ki je dejal, da »ko siliš človeka pohvaliti iz ust sovražnika, takoj pomisli, kaj neki je zagrešil. Mislimo pa, da če se je »Sodobnik« že skliceval na Bebelja, bi lahko navedel tudi druge primere pisanja ameriškega tiska.

Hearstov »Journal American« je n. pr. pisal:

»Mar bomo zamudili priložnost, da se učimo na napakah iz preteklosti, mar ne bomo doumeli, da je komunist zlo in da komunistom, posebno diktatorjem, ni moč zaupati.«

Casnik »Novoje vremja« je ušlo tudi opozorilo »neodvisnosti« »Daily Mirror«, da predsednika Tita ni treba

vabiti, ker je »sovjetski brat po krvi«, ali pisanje »Washington Stars«, ki je proti predsednikovu obisku iz naslednjih razlogov:

»Maršal Tito do zdaj ni storil ničesar, kar bi, pa čeprav megleno, dalo slutiti, da se je oddaljil od glavnih smernic kremejske politike.« Ali morebiti izjava predsednika reaktivne organizacije »Kolumbovi vitezi«, ki protestira proti temu, da bi povabil predsednika Tita, ker da je »ječar nadškofa Stepanca, preganjavec vere«, ali pisanje časnika »Tablet«, napada Tita kot »srečnika, ki je proti vsemu, za kar so ljudje, ki ljubijo svobodo in so civilizirani.«

Ali se ni morda »Novoje vremja« odreklo navajanju teh citatov iz dveh razlogov? 1. zato, da bi lahko branilo svojo »tezo«, da reaktivni elementi na zahodu pozdravljajo jugoslovensko politiko; 2. zato, ker so v načinu, na kakršen se omenjeni zahodni kritiki Titovega obiska v Ameriki in »Sodobnik« lotevajo presojajo naše politike, določene stične točke.

Ne glede na razlike v argumentaciji »Washington Stars« in časnika »Novoje vremja«, Hearsta mlajšega in nekoga »Sodobnika«, v njihovem obravnavanju napovedanega Titovega potovanja, imamo dejansko opraviti s takimi izjavnimi točkami, pa naj je to moskovskemu časniku po volji ali ne; tako em kot drugi kritizirajo Jugoslavijo zato, ker je njena politika neodvisna, tako em kot drugi jo kritizirajo s stališča blokov. Mi pa sodimo, da je prav takšna jugoslovenska politika, politika vsestranskega, enakopravnega sodelovanja velikih in malih narodov primer praktičnega uveljavljanja miroljubne koeksistence, za katero se sicer, vsaj v besedah, tako pogosto poteguje tudi »Novoje vremja«. Kako je potem moč s temi načeli vskladiti obrekovano pisanje, s katerim servira ta časnik svojim bralcem napoved o potovanju predsednika Tita v ZDA, ki lahko samo koristi mednarodnemu sodelovanju?

Od kod podobnosti v obravnavanju nameravanega obiska predsednika Tita v Ameriki tako v Hearstovem tisku kot v »Sodobnikovih« izjavah njih-?

Boj za utrditev nove poti

»Tribuna Ludu« o pomenu bližnjih volitev za stabilizacijo razmer v deželi, okrepitev miru v Evropi ter mednarodne socialistične skupnosti

Varšava, 8. jan. (Tanjug). — Volitve v poljski Sejem bodo v času zelo zamotanega mednarodnega položaja, piše danes »Tribuna Ludu«, glasilo CK Združene delavske partije Poljske. Od poteka in izida teh volitev bo v veliki meri odvisna stabilizacija razmer v deželi in konsolidacija enotnosti ljudstva okrog delavskega razreda — vodilne družbene sile ter njegove avant-

garde — partije. Od izida volitev v Sejem pa bo v določeni meri odvisna tudi okrepitev miru v Evropi ter utrditev svetovne socialistične skupnosti, sodi list nadalje.

V članku z naslovom »Dvajseti januar na Poljskem in zunanji nje« list poudarja, da bodo bližnje volitve potrdile, kako globoko so se v zavest ljudstva zakoreninile ideje oktobrskega preloma na Poljskem. Poljsko partijsko glasilo opozarja na to, da bodo volitve na Poljskem velikega mednarodnega pomena, in ugotavlja, da pojde poljsko ljudstvo na volitve v razmeroma kratkem času po oktobrskem prelomu, ko v deželi razne sovražne sile še niso kapitulirale.

»Mi niti najmanj ne podcenjujemo pojavov samopašnosti, anarhije in nacionalizma v deželi«, pravi »Tribuna Ludu«. »Nekatere teh pojavov bi bili lahko pravočasno preprečili, drugi pa so bili neogibna posledica prelomnih dogodkov. Zdej se proti vsem tem pojavom odločno borimo.«

V članku je nadalje rečeno, da novo vodstvo partije in vlada nenehoma iščeta podpore in zaupanja vsega ljudstva. Tudi sa-

PRVI DEL UMKA IZRAELSKIH ČET KONČAN

Jeruzalem, 8. jan. (AP). — Nočoj je bila končana prva faza umika izraelskih čet s Sinajskega polotoka. Predstavniki izraelskega zunanjega ministrstva je izjavili, da so se izraelske čete umaknile na črto, ki gre od El Arisa na severu do mesta Tor na jugu polotoka. Dodal je, da je zdaj okoli 88% ozemlja Sinajskega polotoka pod nadzorom mednarodnih sil OZN.

BRITANSKI PROTEST PRI JEMENSKI VLADI

London, 8. jan. (Reuter). — Britanska vlada je danes poslala noto vladi Jemena, v kateri ostro protestira zaradi zasedbe nekaterih krajev na ozemlju Adenskega protektorata po njenih četah. Obenem je britanska vlada zavrnila jemenske obtožbe z dne 3. januarja, da so britanske letalske sile bombardirale ozemlje Jemena.

Z oklepniki po sledovih IRA

London, 8. jan. (Tanjug). V krajih vzdolž irske meje si ulstraška policija s pomočjo vojaških enot še nadalje prizadeva, da bi polovila pristaše Irske republikanske armade (IRA). V zaporih v Belfastu je doslej okrog 70 osumilencev, ki so jih aretirali na podlagi posebnih pooblastil. Včeraj je ves dan trajala obsežna preiskava v profiji Fermanagh. Policija je aretirala šest simpatizerjev IRA. Vojaške enote operirajo po teh krajih z oklepnimi vozili.

Irske oblasti ne odobravajo terorističnih dejanj posameznikov v Severni Irski, poudarjajo pa, da takšne demonstracije ljudskega nezadovoljstva ne bodo prenehale, dokler ne bo Severna Irska priključena k Irski.

Stavka v Schleswig-Holsteinu

doslej najdaljša stavka v Zahodni Nemčiji

Bonn, 8. jan. (Tanjug). Stavka kovinarjev v kielskih ladjedelnicah in kovinarskih podjetjih pokrajine Schleswig-Holstein traja že 11 tednov in se nadaljuje. Na današnjem glasovanju o predlogu komisije za poravnava delovnega spora je 97% delavcev odklonilo predloge, na podlagi katerih naj bi sklenili sporazum z delodajalci. Predstavniki delodajalcev so večeraj sprejeli te predloge in pozvali sindikate, naj ustavijo stavko.

Pod vtisom enotnosti delavcev je frakcija Socialnodemokratske stranke danes čestitala delavcem k njihovi odločnosti in jih pozvala, naj svoj boj nadaljujejo. Zilavost in vztrajnost, pravijo v teh krogih, je napolnila vodstvo stranke, da je opustilo svažve načela o nevmešavanju v zadeve sindikatov in jim zagotovilo javno podporo.

Do današnjega glasovanja je prišlo po poskusu več posredo-

valnih komisij, da bi pripravile delavce do popuščanja. Komisije so predlagale, naj bi delno ustregli zahtevam sindikatov, ki zahtevajo polne mezde za delavce v primeru nad tri dni trajajoče bolezni, izplačilo doklad do višine polne mezde, če je delavec bolan šest tednov, in posebno dokladlo podjetja za letni dopust v znesku 7 mark dnevno. Posredovalna komisija je predlagala povečanje pravic delavcev z učinkom, ki ustreza samo manjšemu delu njihovih zahtev.

Stavka 32.500 kovinarjev v pokrajini Schleswig-Holstein je po pomenu industrijskih panog, ki jih je zajela, eno največjih podobnih gibanj v povojni Nemčiji. Strokovnjaki računajo, da je znala škoda že po prvih sedmih tednih stavke nad 30 milijonov mark, če ne računamo dobička, ki bi ga imeli delodajalci, da ni izbruhnila.

V Ismailijo še zmeraj prihajajo oddelki varnostnih sil OZN — Na sliki četa Norvežanov, ki je bila pred dnevi premeščena na področje Sinaja

BRITANCI NE NESE

London, 8. jan. (Reuter). Finančni časnik »Financial Times« piše, da bo britanska vlada v skrajnem primeru morebiti umaknila svoje sile, razporejene na ozemlju Zahodne Nemčije, če ne bi dosegli zadovoljive ureditve glede nemškega prispevka za vzdrževanje teh čet. Pogajanja o tem vprašanju naj bi se v kratkem začela v Bonnu. Casnik, ki velja za glasilo britanskih finančnih krogov, pa meni, da ne bodo obrodile nikakega sadu.

Lani je porabila Velika Britanija za vzdrževanje svojega vojaštva v Zahodni Nemčiji 50 mili-

jonov funtov, medtem ko je bil nemški prispevek minimalen. »Financial Times« piše: »Dosedanji prihranki v nemškem obrambnem proračunu bi popolnoma zadostovali, da bi v nemških markah kriji izdatke za vzdrževanje britanskih sil in sil drugih zahodnih dežel v Nemčiji. Zahodnonemški finančni minister pa ni hotel nameniti za to nobenega zneska.« Casnik na koncu ugotavlja, da zelo slabo kaže, da bi tudi poznejša pogajanja v Bonnu na lahek in hiter način rodila kak sad, ki bi ustrejal britanskim zahtevam.

SELWYN LLOYD POJDE V RIM

London, 8. jan. (Reuter). Poročajo, da bo sredi januarja odpotoval v Rim na uradni obisk britanski zunanji minister Selwyn Lloyd, ki se bo odjmul tri dni. Med obiskom bo s predstavnikoma italijanske vlade izmenjal mnenja o mednarodnem položaju.

ZAHODNONEMSKI OBISK V ZDA

Bonn, 8. jan. (AP). — Predsednik zahodnonemške republike Theodor Heuss in kancler Adenauer bosta letos spomladi uradno obiskala Združene države Amerike.

Premog - ključno vprašanje

v gospodarstvu češkoslovaške, spričo katerega bodo spremenili tudi letošnji plan

Praga, 8. jan. (Tanjug). Po podatkih, ki jih malone vsak dan objavlja tukajšnji tisk, je vprašanje premoga stalno na dnevnem redu v češkoslovaškem gospodarstvu. V domačih premogovnikih nakopujejo rudarji premalo premoga, na drugi strani pa se je zmanjšal tudi uvoz iz tujine, in glavnem iz Poljske. Češkoslovaška porabi mnogo premoga v industriji in prometu, hkrati pa ga mnogo predela v koks za izvoz.

Predsednik republike Zapotocky je v novoletnem govoru našteval najvažnejše naloge, ki čakajo češkoslovaško gospodar-

stvo v letu 1957, in postavil na prvo mesto vprašanje premoga, zlasti črna in premoga za koksiranje. »Ne prikrivamo«, je rekel, »da bo letos položaj s kurilno posebno napet. Razlogi za to niso samo pri nas, marveč moramo računati tudi z zmanjšanim uvozom.«

Da bi položaj čimbolj olajšali, uveljavljajo mnoge ukrepe: od pisma, ki ga je Centralni komitej KP Češkoslovaške nedavno naslovil na rudarje, do obsežnih del za razširitev premogovnikov, za njihovo opremo, s sodobnejšo mehanizacijo, z organiziranjem tekmovanj med rudarji in s poveča-

njem števila delovne sile. Češkoslovaška se pripravila tudi na izkoriščanje novih premogovnikov in zemeljskega plina povsod tam, kjer ta lahko zamenja premog. Poraba plina se je lani skoraj podvojila, letos pa naj bi se povečala še trikratno. Ostravsko-karvinski revir naj bi dal letos 20 milijonov ton rjavega premoga, do konca 1960. leta pa po 24 milijonov ton in do konca leta 1965 po 30 milijonov ton na leto.

Težave s premogom so eden izmed razlogov, da bodo morali gospodarski plan Češkoslovaške za letošnje leto spremeniti. Njegovo revizijo je pred nekaj dnevi uradno napovedal predsednik Zapotocky, češ da je treba vzkroke iskati tudi v zadnjih mednarodnih dogodkih. Glasilo KP Češkoslovaške »Rude Pravo« je nedavno pisalo, da bo morala Češkoslovaška v letu 1957 »urediti več težavnih problemov, ki so posledica mednarodnega razvoja, kakor so na primer problemi na področju dovoza premoga in v proizvodnji strojne industrije.«

Izkoriščanje novih premogovnikov, razširitev starh in njihovih oprema s sodobnimi stroji bo privedla do sprememb v načrtih proizvodnje strojne industrije, s katerimi prej niso računali. Ta industrija bo morala spremeniti načrta delno tudi zato, ker se obetajo spremembe v investicijski politiki nekaterih vzhodnoevropskih dežel, ki veljajo za večletne kupce investicijske opreme češkoslovaškega izdelka. Tudi gospodarske posledice dogodkov na Madžarskem imajo v težavah Češkoslovaške pomembno vlogo. Med drugim gre za nekatere nepredvidene češkoslovaške dobave Madžarski.

MOSKOVSKI ZAKLJUČKI

razgovorov sovjetske in vzhodnonemške partijske delegacije

litbirvoja Walter Ulbricht. V poročilu je rečeno, da so predstavniki KPSZ in Enotne socialistične partije Nemčije v dvodnevni razgovorih izmenjali mnenja o vprašanjih, ki se tičejo odnosov med obema partijama, kakor tudi o mednarodnem položaju. Delegaciji sta, kakor pravi poročilo, z zadovoljstvom ugotovili popolno soglasnost pogledov njihovih partij na vprašanja, o katerih so govorili.

Poročilo zatem navaja, da predstavniki obeh delegacij menijo, da »koristi strnjevanja vseh miroljubnih sil za zagotovitev miru v Evropi, prav tako pa tudi koristi izgradnje socializma in komunizma v ZSSR in Vzhodni Nemčiji zahtevajo nadaljnjo krepitev in razširitev prijateljskih zvez med partijama obeh dežel, med delavskimi in drugimi družbenimi organizacijami ter njihovo tesno sodelovanje in izmenjavo izkušenj«. Na koncu poročila je rečeno, da sta se delegaciji KPSZ in Enotne socialistične partije Nemčije sporazumeli, da bosta še nadalje vzdrževali tesne medsebojne stike in da bosta druga druga nudili podporo, kar bo pripomoglo k utrditvi prijateljstva in sodelovanja med sovjetskimi in nemškimi narodom in k okrepitevi vezi med komunističnimi partijami drugih dežel. S tem v zvezi, pravi poročilo, bosta

obe strani storili ukrepe za razširjenje stikov in izmenjavo takih partijskih izkušenj, kakor tudi izkušenj v zvezi z delom v sindikatih, mladinski organizaciji in tisku.

Danes je vzhodnonemška vladna delegacija, ki jo je vodil Otto Grotewohl, odpotovala iz Moskve v Berlin. Poleg sovjetskih voditeljev se je od nje poslovil tudi kitajski premier Ču En Lai.

Sesimek Kitajcev in Vzhodnih Nemcev

Moskva, 8. jan. (Tanjug). — Tu sta se danes sestali vzhodnonemška in kitajska vladna delegacija, ki sta na obisku v Moskvi. Ni znano, o čem sta se razgovarjali, menijo pa, da sta obravnavali mednarodni položaj in medsebojne stike.

OB GRADNJI NOVE PARTIJE NA MADŽARSKEM

Povezanost z ljudstvom

»Nepszabadsag« o pomanjkljivostih prejšnje in temeljnih načelih nove Socialistične delavske partije Madžarske

V številki z dne 25. decembra objavlja glasilo Socialistične delavske partije Madžarske »Nepszabadsag« članek z naslovom »Kakšna bodi partija«, v katerem pravi, da članstvo zdaj ne skriva svojega mnenja o tem, kakšno partijo hoče imeti. Ko govori o delovanju bivše Partije delovnih ljudi Madžarske, pravi list: »Velikanski birokratski mehanizem je priitksal delovno ljudstvo. Bil je mnogo samovolje in nezakonitosti. Vse to so počenjali v imenu partije in mi smo žal vse to trpeli.«

List potem opisuje sedanje vdušje med madžarskimi komunisti in v tej zvezi piše: »Partija, ki hoče socializem, lahko dela napake, ne sme se pa oddaljiti od ljudstva. Ne sme mu lagati, če se hoče obdržati. Komunisti hočejo zdaj takšno partijo, ki bo v vseh okoliščinah delala, kar govori, katere vodstvo bo vse svoje skrbi in težave delilo z ljudskimi množicami, od katerih se bo razlikovalo samo po večji zavesti, saj je tudi vodstvo samo otrok

partije in ljudstva. Socialistična delavska partija Madžarske se mora vrniti k viru partije, k revolucionarnemu gibanju. V prihodnje ne sme več nastati položaj, v katerem bi vodstvo brez posvetovanja s članstvom sklepalo, vtem ko bi morale partijske organizacije in člani partije njegove sklepe samo izpolnjevati in popularizirati.

Leninska načela partijske izgradnje slone na tem, da se mora manjšina pokoriti sklepu večine. Med delovanjem Partije delovnih ljudi Madžarske nikoli nihče ni vprašal po večini, nihče se ni posvetoval z njo, marveč je bilo treba izpolnjevati samo napotke neznatne manjšine. Članstvo partije vztraja zdaj na svoji pravici, da pride v vseh bistvenih vprašanjih do izraza volja dejanske večine, volja množice partijskega članstva. Potrebna je takšna organizacijska sestava, ki bo omogočila, da pride v vodilne organe res najboljši in da lahko članstvo takoj odstavi in zamenja birokratske

ga voditelja.

»Revolucionarna partija«, je rečeno v članku, »pomeni, da mora partija omogočiti, da se v polni meri razvije ustvarjalnost delovnih množic. Socializma ne more ustvariti nobeno centralno vodstvo in noben izvršni komitej. To lahko stori samo ljudstvo, predvsem delavski razred. Mnogi so 23. oktobra šli na ulice, ker so hoteli odstraniti zbirokratizirane voditelje, ker so želeli resnični socializem. Socialistična delavska partija Madžarske, njeni voditelji, osnovne organizacije in posamezni člani nikoli ne smejo dušiti zdrave pobude in ustvarjalnega duha širokih množic. Nasprotno, boriti se morajo za to, da bodo ljudske množice razvile svojo pobudo. Če nastanejo na poti izpolnjevanja upravičenih zahtev ljudstva ovire časnega značaja, jih je moč odstraniti skupaj z delovnimi ljudmi z mobilizacijo množic. Kolikor so madžarski delovni ljudje časno prišli pod vpliv protirevolucionarjev, se je to lahko zgodilo sa-

mo zato, ker so bili voditelji Partije delovnih ljudi Madžarske gluhi za njihove zahteve in ker so slepo ubirali svojo pot.«

Vprašanje direktorja v podjetju

»Nepszabadsag« je v številki z dne 25. decembra v redni rubriki »Tribuna delavskih svetov« objavil kratek komentar, v katerem obsoja neko podjetje zato, ker je v oglasnem delu »Nepszabadsag« razpisalo natečaj za direktorja. V zvezi s tem natečajem pravi časnik:

»Kakor vemo, oglašni niso poročila uredništva in zanje uredništvo ne odgovarja. Toda ta oglas bi bili morali vrniti tistemu, ki ga je prinesel. Delavski svet ima pravico zahtevati od višjega državnega organa, da imenuje oziroma izmenja direktorja. Razen tega pa je za imenovanje direktorja potrebna predhodna odobritev delavskega sveta. Za popolnitev direktorjevega mesta z natečajem pa zdaj ni možnosti. Dobro vemo, da ljudje o tem zdaj mnogo razpravljajo. Se več, o tem razpravljamo tudi v stolpcih našega časnika. Toda to vprašanje še ni dokončno urejeno. Na drugi strani pa še velja navedena določba uredbe. Po tej določbi se mora ravnati tudi delavski svet podjetja.«

Z VSEH STRANI SVETA

DVE BRIGADI VARNOSTNIH SIL

New York, 8. jan. (Reuter). V OZN so sinoči objavili, da se bo vključil v varnostne sile OZN, ki so razporejene na egiptovskem ozemlju, tudi en brazilski pehotni bataljon. Skupaj z novimi indonezijskimi četami bodo varnostne sile OZN zdaj dosegle moč dveh nepopolnih operativnih brigad.

DEMONSTRACIJE KMETIJSKIH DELAVCEV

Bari, 8. jan. (Reuter). V Altamuri, nedaleč od Barija, so izbruhnile večje demonstracije več sto brezposelnih kmetijskih delavcev. V spopadu s policijo je bilo raztrjenih nekaj ljudi, med njimi štiri policaji. Nekaj demonstrantov so prijel.

DEBLOKIRANE LADJE

Kairo, 8. jan. (Reuter). V port-saidsko luko je priplovo danes 11 ladij, ki so bile blokirane v Sueckem

STAVKA NA PACIFIŠKI ZELENICI SE NADALJUJE

Ottawa, 8. jan. (Reuter). Kanadske železnice so zavrle predlog sindikatov, na podlagi katerega bi 70.000 kurjarjev in strojevodij nehali stavkati. Zastopnik kanadskih sindikatov Jodoin je izjavil, da je to stališče sprelo skromnih pogovov delavstva naravnost nezamisljivo. Sestali se bodo ponovno, a v kratkem ni pričakovati novih predlogov. Zaradi stavke so medtem čedalje bolj prizadete tudi druge gospodarske panoge.

SAUD PRIDE NA OBISK

Washington, 8. jan. (AP). Zunanje ministvo je objavilo, da bo konec januarja prispel v Washington na obisk kralj Saudne Arabije Ibn Saud. S predsednikom Eisenhowerjem bo govoril o vprašanjih Bliznjega vzhoda. V ZDA bo ostal dva dni.

KAJ JE POKAZAL 18. NATECAJ ZA INVESTICIJE V KMETIJSTVU

Premalo zanimanja za posojila

Pogoje za najemanje posojil bo treba še izboljšati - Preveč zahtevkov za večja melioracijska in gradbena dela, premalo pa za manjše gradnje in nasade ter za nakup živine in opreme

Po vrstnem redu je 18. natečaj za investicijska posojila iz splošnega investicijskega sklada že peti natečaj Narodne banke za investicije v kmetijstvu. Značilno za zadnja dva »kmetijska« natečaja, to je za 9. in za 18. natečaj, je bilo, da sta bila razpisana že jeseni prejšnjega leta za naslednje leto, da bi investitorjem omogočili začetek črpanja posojil že v začetku leta. Zadnji, to je 18. natečaj, pa ima še posebnost, da se lahko vlagajo zahtevki za posojila stalno ter je bil rok do 18. novembra določen le kot prioriteten. S tem je investitorjem omogočeno, da lahko vnaprej planirajo, kdaj bodo zahtevali posojila, s čimer naj bi preprečili dosedanje kampanjsko delo pri pripravah potrebne dokumentacije.

Ce primerjamo vlozene zahtevke za 9. natečaj z zahtevki, vloženimi v prioritetenem roku za 18. natečaj, vidimo, da je ostala struktura vloženih zahtevkov približno ista, skupna vsota zahtevkov za posojila pa se je močno znižala, in sicer kar na 27%:

Struktura v %	
9. natečaj 18. natečaj	
gradnje	31,6 40,34
oprema	0,7 0,34
živina	0,2 0,16
nasadi	5,9 7,42
melioracije	61,6 51,74
skupno	100 100
indeksi	
9. natečaj 18. natečaj	
gradnje	100 34
oprema	100 12
živina	100 22
nasadi	100 33
melioracije	100 20
skupno	100 27

Struktura zahtevkov na obeh natečajih kaže veliko pomankljivost: Posvetva in kmetijske

zadruga zahtevajo kredite predvsem za melioracije in velike gradnje, medtem ko je zanimanje za posojila za nasade, živino, opremo in manjše melioracije ter gradbene objekte sorazmerno zelo majhno. Glede na to, da že gradimo dve veliki vinski kleti, da rekonstruiramo predelovalno industrijo in da lahko izvažamo

gamo v razne nasade, neracionalno trošenje obstoječih sredstev. Ker pa so sredstva, ki se vlagajo v različno predelovalno industrijo sorazmerno majhna, jih ne kaže še zmanjševati, ampak bo potrebno predvsem povečati sredstva za ureditev nasadov.

Za nasade so premajhni zahtevki predvsem zato, ker v sploš-

saj je bilo mogoče dobiti kredite za opremo in za kmetijske stroje tudi izven natečaja, kmetijske zadruge pa so v ta namen porabile tudi precej lastnih sredstev. Tudi za živino je bilo mogoče dobiti investicijski kredit izven natečaja.

Na natečajih lahko vlagajo zahtevke za posojila investitorji neomejeno iz vseh okrajev. Zato bi bilo pričakovati, da bo največ zahtevkov iz okrajev, kjer imajo malo lastnih sredstev — okrajnih, občinskih in zadrughih. Struktura sredstev, namenjenih kmetijstvu v letu 1956, pa pokaže, da so prav tisti okraji, ki imajo malo lastnih sredstev, vložili tudi majhne zahtevke za posojila iz splošnega investicijskega sklada. Izjemi sta le Koper in Gorica, izmed katerih je prvi kril 33,78%, drugi pa 61,82% vseh vloženih sredstev v lanskem letu s sredstvi iz splošnega investicijskega sklada.

Zimsko škropljenje sadnega drevja. Za uvoz raznih kemičnih snovi za zaščito drevja pred vsakovrstnimi škodljivci bomo letos v merilu vse države izdali okroglo 300 milijonov dinarjev. V celoti bodo letos za zaščito rastlin na razpolago — iz domačih proizvodnje in iz uvoza — znatno večja sredstva kot v lanskem letu.

precejšnje količine kvalitetnega sadja, pomeni nesorazmerje med sredstvi, ki jih vlagamo v predelovalne objekte za sadje in gozdarje ter med sredstvi, ki jih vla-

nem družbenem sektorju primanjkuje investitorjev, in sicer zato, ker so posestva ali že v redni obnovi ali pa so preobremenjena s prejšnjimi investicijskimi krediti ter ne morejo najeti novih posojil. Zaradi ozkih predpisov, kdo sme biti koristnik investicijskega posojila iz splošnega investicijskega sklada, kmetijske zadruge ne morejo vlagati zahtevkov za obnovu nasadov na zemljiških privatnikih, čeprav je za taka posojila veliko zanimanje in so člani zadrug pripravljani obnavljati nasade skupno na večjih kompleksih in po sodobnih predpisih.

Najmanj zahtev je bilo za posojila za nakup živine in opreme. To pa ni tako negativen pojav,

Nov osemenjevalni center bodo zgradili

Pomemben ukrep za izboljšanje govedoreje Pomurja Gradbena dela bodo začeli spomladi — Stala bodo 26 milijonov dinarjev

Veterinarski zavod v Murski Soboti je dobil po osvoboditvi prostore v starih hlevih bivše tovarne mesnih izdelkov. Z raznimi preureditvami je uredil osemenjevalni center s hlevi za rejo plemenskih bikov, laboratorije za pripravo seruma proti nekaterim nalezljivim živalskim boleznim in ambulanto za zdravljenje živali. Za začetek so bili ti prostori dovolj veliki, kmalu pa so postali pretesni. Ze nekaj let so ugibali člani delovnega kolektiva in odgovornih organov v Murski Soboti, ali naj trošijo sredstva za povečanje in popravila prostorov ali pripravljajo gradnjo novih. Ker ni bilo sredstev za gradnjo, pa so morali dela odlagati, dokler je bilo le možno.

Hiter razvoj umetnega osemenjenja krav v Pomurju je povzročal v osemenjevalnem centru skoraj nevzdržno stanje. Prostori so bili pretesni, in niso ustrezali niti v higienskem oziru. Zato so pred dvema letoma začeli resno iskati sredstva za zgraditev novega poslopja in pripravljati načrte. Idejni načrt in investicijski program so jim končno odobrili, čeprav ni šlo brez težav. Delovni kolektiv je namreč upošteval razpoložljiva sredstva, brez katerih tudi najlepši načrtovi ni mogoče uresničiti. Zato je bil njegov načrt po mnenju nekaterih strokovnjakov preskromen. Potrjeni predračun znaša 26 milijonov din. Nekaj več kot polovico stroškov bo kril investitor iz lastnih sredstev in iz okrajnega investicijskega sklada, ostalo pa je zaprosil iz splošnega investicijskega sklada za pospeševanje kmetijstva.

Novi osemenjevalni center bodo gradili ob cesti Murska Sobotična — Črnelcavi nasproti posloj kmetijskega gospodarstva. Prostor ustreza, ker je blizu glavne ceste in mesta. Osemenjevalni center bo imel hleve za 28 plemenskih bikov, laboratorij in druge potrebne prostore za osemenjevanje in odpremljanje semena drugim osemenjevalnicam. Graditi ga bodo začeli takoj spomladi. Po sedanjih načrtih bodo zgradili samo prvo etapo bodočega osem-

enjevalnega centra, dogradili pa ga bodo v prihodnjih letih, ko bodo imeli več sredstev. P. J.

Koristne zanimivosti

NAD 600 TON SLADKORJA PREKO PLANA

Slavonske tovarne sladkorja so letos dosegle v proizvodnji sladkorja precejšnje uspehe. Namesto predvidenih 4600 vagonov so ga izdelale kar 5137 vagonov. Ta uspeh sta omogočila predvsem boljša organizacija dela v tovarnah in letosnja zelo dobra kakovost sladkorne pese.

SRAJCA IZ DONAVSKEGA TRSA

Strokovnjaki neke vzhodnonemške tovarne umetnih vlaken so ugotovili, da se da vlakna donavskega trsa uporabljati podobno kot vlakna, ki jih pridobimo iz lesa. Celuloza iz trsnih vlaken je zlasti primerna za izdelavo gabardena in blaga za srajce.

26,6% VEČ INVESTICIJ ZA KMETIJSTVO V MAKEDONIJI

V Makedoniji bodo letos investirali v kmetijstvo predvidoma 8 milijard 287 milijonov, kar je 26,6% več kot lani. Največ sredstev je predvidenih za nadaljevanje že začelih melioracijskih del in za nove melioracije ter za ureditev novih sadovnjakov.

KUMANOVSKI OKRAJ — OKRAJ PLANTAŽNIH SADOVNJAKOV IN VINOGRADOV

V komunalnem okraju so lani dosegli lepe uspehe v izboljševanju sadjarstva in vinogradništva. Za to imajo zaslug predvsem specializirane zadruge, v katere je vključenih že nad 1200 gospodarstev. S pomočjo teh zadrug so uredili številne plantažne sadovnjake in vinograde tudi na poprej neizkoriščenih parcelah. Tako n. pr. zadruga v Ramanovcu, ki je lani samo z maralicami zaslužila nad dva milijona dinarjev in ki je uredila plantažni vinograd na površini preko 22 ha, sedaj pripravlja še plantažni sadovnjak na površini 30 ha.

Dosedanji uspehi pri urejanju sadovnjakov in vinogradov so pritegnili k temu tudi številne druge kmetovalce ter sedaj pripravljajo v bližnji okolici ustanovitve še 19 novih specializiranih zadrug.

Ljubljani se obeta boljša preskrba s povrtninami

S sedanjo preskrbo mest s povrtninami ne moremo biti zadovoljni. Predvsem so preskrbovalna središča povečini vse preveč oddaljena od mest, kar zaradi razmeroma visokih prevoznih stroškov močno podražuje pridelke.

Letos bomo, kot kaže, napravili v izboljšanju preskrbe večjih potrošniških središč precejšen korak naprej. V Ljubljani nameravajo n. pr. številne zadruge in posestva razširiti ali na novo vpletati vrtnarstvo. Tako je posestvo Zadobrova v ta namen določilo 10 ha najboljše zemlje. V začetku bodo pridelovali le poljske povrtnine, n. pr. zelje, fižol, paradiznik itd., jeseeni pa bodo začeli graditi tudi tople grede, kar jim bo naslednja leta omogočilo razširitev asortimenta in vse večje zalaganje trga s povrtninami tudi izven glavne sezone. Pridelki so namenjeni za ljubljanski trg, na katerem bo posestvo imelo že letos lastno stojnico.

Kako pospešujejo kmetijstvo v Angliji

V šestnajstih letih naraslo število kombajnov od 150 na 30.000 — Uspeh v mlekarstvu: dva meseca na leto »mlečna poplava« — Tudi do razlastitve farmarjev pride

V času, ko smo se pri nas odločnje lotili pospeševanja kmetijstva, je zanimivo, kako to vprašanje urejajo drugod. Pogledimo na primer razmere v Angliji, kakor jih je ugotovila naša sodelavka, ki je pred kratkim obiskala to državo, v kateri so na področju kmetijstva borijo s precej podobnimi problemi kot pri nas.

Glede točnosti se res nisem mogla pritožiti, kajti uslužbenec informacijskega oddelka Ministrstva za kmetijstvo v Londonu M. Bird me je sprejel točno ob dogovorjenem času. Na moja vprašanja o vlogi ministrstva oziroma uspehih novih ukrepov oblasti po vojni za napredek kmetijstva je dejal: »Predvsem se lahko pohvalimo z napredkom mehanizacije v kmetijstvu, saj smo domačo proizvodnjo kmetijskih strojev tako razmahnili, da gotovo ne pretiravamo, če trdimo, da je sedaj angleško kmetijstvo najbolj mehanizirano na svetu. Zelo se je povečalo število traktorjev in če je bilo leta 1939 le 150 žetvenih strojev (kombajnov), so jih uporabljali pri žetvi leta 1955 že 30.000. Na farmah so nedvomno tudi stare tradicije obdelovanja, ki pa se prepletajo s sodobnimi znanstvenimi metodami, h katerim teži slednja, tudi najmanjša farma. Na drugi strani je res, da je tudi nekatere angleške farmarje treba prepričevati, preden se oprimejo novih načinov proizvodnje.«

ZEMLJA JIM JE NADVSE DRAGOCENA

Anglija, ki je zelo gosto naseljena, pridelala le polovico potrebnih kmetijskih pridelkov, polovico pa jih uvažava. V kmetijstvu je zaposleno okrog 1 milijon ali 5% vse delovne sile. Po vojni so povečali kmetijsko proizvodnjo za okrog 55%, toda ob istem številu delavcev. Za vsako ceno pa hočejo še povečati storilnost dela in znižati proizvodne stroške. To je ena njihovih najvažnejših nalog. Posebno velike uspehe so dosegli v živinoreji. Sedaj krijejo že vse potrebe po mleku sami in kaka dva meseca v letu poznajo celo »mlečno poplavo«. Takrat se posejbe propagirajo uživanje mleka, ki je mogoče povedano, v Angliji že močno v navadi.

Rodovitna zemlja, ki je moč-

no primanjkuje, je zato tembolj cenjena in gospodarno uporabljena. Ko je govoril o tem, se je Mr. Bird nasmehnil in dejal: »Zato vam moram tudi na tisto vprašanje: »Ali je res...« odgovoriti: Da res je, tudi do razlastitve farmarjev pride in tudi prvi niste, ki zastavljate to vprašanje. Farme, na katerih po krivdi najemnikov oziroma lastnikov gospodarstvo nazaduje, pridejo pod nadzorstvo in če po enem letu ni izboljšanja, je najemnik odpuščen in se zaposli drugod, lastnik farme pa odstopi od obdelave zemlje, kar pomeni obsežno prodajo farme. Zakon o razlastitvi so sprejeli leta 1947 in v tem času, nepolnih desetih

letih, so zabeležili okrog 400 razlastitev. Pravijo, da je to malo in da glede na to, da daje država za vse panoge kmetijstva razen vrtnarstva letno okrog 200 milijonov funtov šterlingov, gotovo ni pretirano, če oblast za vsekakor izdatno pomoč od farmarjev tudi zahteva, da dobro, uspešno gospodarijo in pridelajo čimveč življenjskih potrebščin. Razlog za to je med drugim nedvomno tudi neuravnovešena plačilna bilanca, ki ne prenese povečanja uvoza.

Povsod na podeželju je široko razpredena mreža kmetijske posvetovalne službe, ki je v veliko pomoč farmarjem, saj lahko vsak brezplačno dobi koristne nasvete, kako graditi gospodarstva poslopja, kaj in kako bolje pridelovati itd. Da bi še čimbolj povečali število predvsem klavne

živine, zelo pospešujejo pridelovanje živinske krme, za gnojenje travnikov pa dobe farme umetna gnojila po znižani ceni, ker znaša državna pomoč oziroma subvencija za umetna gnojila približno eno tretjino polne cene gnojil. Država nosi tudi polovico stroškov za gradnjo silosov.

Medtem ko so v živinoreji napravili že velik korak naprej, pa z uspehi v pridelaveži še adalec niso zadovoljni. Prasičereja je razen proizvodnje mleka ena najdražjih kmetijskih panog. Nedvomno zelo kritično ocenjuje svoje uspehe, če upoštevamo, da so pasemski prašiči (yorkširci) znani po vsem svetu in jih uvažamo tudi mi, a kljub temu pravijo, da še vedno s križanjem skušajo priti do najustreznejše pasme zlati pršutarjev, da bi tako čimbolj omejili uvoz. Tudi preveč pasem še imajo, zaradi česar se njihova prašičereja še ne more meriti z najnaprednejšimi državami.

TUDI V BODOČE BODO PODPIRALI FARMERJE

»Naše glavne načrte v kmetijstvu za bodočnost lahko strnem v naslednjem: Tudi v bodoče bomo pomagali in podpirali farme, da bodo več in hkrati ceneje pridelovale. V ozki povezavi z vsem tem pa je seveda pravilno izkoriščanje kmetijskih površin.«

Namesto komentarja: zelo podobne probleme in naloge ima tudi naše kmetijstvo. So pa seveda še mnogo resnejše in zahtevajo ogromno naporov zaradi zastalosti našega gospodarstva. Gotovo pa je, da bo pri nas, kjer se borimo za vsak kilogram žita, tudi zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obdelovanju opuščeni zemljišč, katerega predlog so že predložili Zvezni ljudski skupščini, prispeval, da bodo vse naše obdelovalne površine dobro obdelane. Skoda bi bilo misliti, da bomo to dosegli brez izvajanja zakona, brez dosledne skrbi za to s strani občinskih ljudskih odborov, pa čeprav bo to včasih tudi boleče. M. R.

Ljudski poslanci predlagajo

O kmetijstvu so na zadnjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine zelo veliko razpravljali. Bilo je tudi mnogo predlogov, kako izboljšati sedanje razmere v tej pomembni gospodarski panogi.

OLAJSAVE PRI ODBRAVANJU REGRESA ZA UMETNA GNOJILA

Poslanec Nikola Bosanac je n. pr. predlagal, naj bi tudi kmetijskim zadrugam priznali regres na ceno za umetno gnojilo takoj ob nakupu podobno kot kmetijskim delovnim zadrugam in kmetijskim posestvom, ne pa šele ob prodaji. S tem bi številnim privatnim kmetovalcem — zadrughim članom — omogočili večjo in tudi pravočasno uporabo umetnih gnojil, kar bi znatno prispevalo k povečanju pridelka, kmetijskim zadrugam pa bi hkrati olajšali finančno poslovanje. To je prav tako zelo pomembno, saj vedo, da so mnoge zadruge zelo šibke v knjigovodstvu, tako šibke, da neredke niti ne znajo izkoristiti odobrenega regresa in tako plačajo umetno gnojilo po 32 din namesto po 18 din kilogram.

Proti temu predlogu v razpravi ni bilo izrečenega nikakega pomisleka in je upravičeno upanje, da bodo kmetijske zadruge že v letošnjem letu v pogledu odobravanja regresa za umetno gnojilo izenačene s kmetijskimi delovnimi zadrugami in kmetijskimi posesti. Nasprotovanje se pričakuje le s strani trgovskih podjetij, ki bi se jim z zmanjšanjem prodajne cene za 14 dinarjev pri kilogramu znatno zmanjšal promet.

KRATKOROČNI KREDITI ZA UPORABO ZADRUGHNE MECHANIZACIJE

Isti poslanec je tudi predlagal ukrep, s pomočjo katerega bi prav gotovo pridobili številne zasebne kmetovalce, da bi bolj uporabljali razpoložljivo mehanizacijo kmetijskih zadrug. Le-ta naj bi namreč odobrvali kratkoročna posojila, da bi lahko kmetom zorale polja na kredit in bi

Južno sadje v naši državi

V naši državi gojimo iz leta v leto več dreves južnega sadja. Leta 1949 je bilo na primer po statističnih podatkih v vsej Jugoslaviji 3700 limonovcev, lani pa že 8453, izmed katerih jih je rodilo 5382 in sicer povprečno po 7,6 kg limon na drevo. Mandarin imamo že 69.880, oliv nad 5 milijonov (leta 1949 komaj okrog 250.000), figovih dreves pa 1.713.000, izmed katerih jih je lani rodilo 1.439.000 in sicer povprečno po 14,9 kg fig.

Z delom na vseh področjih družbene dejavnosti

si člani Zveze borcev narodnoosvobodilne borbe najlaže zagotove svoje pravice

Na konferenci predstavnikov občinskih odborov Zveze borcev, ki je bila v Mariboru v nedeljo, je poročal predsednik Okrajnega odbora tov. Franc Zalaznik-Leon o uspešnem delu v minulem letu, hkrati pa opozoril na slabosti, ki bi jih morali odpravljati bolj odločno. V plodni razpravi, v kateri so sodelovali tudi zastopniki okrajnega komiteja Zveze komunistov, okrajnega ljudskega odbora, rezervnih oficirjev, predvojaške vzgoje in drugi, se je izkristaliziralo več napotkov, ki bodo lahko koristno služili odborom in osnovnim organizacijam.

SE VEDNO PREMALO ČLANOV

Vse organizacije Zveze borcev v mariborskem okraju imajo nekaj več kot 11.000 članov, a vzhle temu je še precej ljudi, ki bi bili lahko člani, zunaj organizacije. V nekaterih, predvsem v hribovitih krajih, je opaziti upadanje števila članov, kot v občini Podvelka, kjer je sedaj samo 652 članov, pred štirimi leti pa jih je bilo samo v Ribnici več kot 1000.

V razpravi so ugotovili nekatere vzroke. Zaradi preozke dejavnosti osnovnih organizacij vidijo v njih nekateri ljudje samo neke vrste podporno društvo, ki naj bi pomagalo s podporami in skrbelo za spomenike, grobove padlih borcev in podobno. Takšno delo ni dovolj privlačno, kajti toliko let po vojni ni mogoče graditi samo na tradicijah.

Mariborska dramska šola lepo uspeva

V nedeljo, 1. januarja se je na odru Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru odvijala polletna interna produkcija dramske šole. Šola, ki deluje letos že tretje leto, je organizirana v sklopu okrajnega Svoboda in prosvetnih društev okrajja Maribor. Vodijo jo pa igralci in režiserji SNG Maribor.

Ob letošnjem polletnem obračunu dela se je izvršilo pred avditorijem okrog 60 mladih ljudi, med njimi član Svoboda in prosvetnih društev iz Maribora in bližnje okolice, največ pa dijakov učiteljskega in drugih mariborskih srednjih šol. Pokazali so uspehe in napredek svojega dela v zadnjih mesecih, ko so za svojo strokovno izobrazbo živeli mnogo ur. Lep uspeh produkcije pa je pokazal, da vesino in prizadevano delo predavateljev ter marljivost slušateljev nista bila zaman. Recitatorji iz razredov M. Godinove in R. Lavrača so pokazali lepo rast. Višji razredi pa so v izvajanju odlomkov iz raznih dramskih del pokazali že lepo kulturo odrskega jezika in mnogo kvalitete, ki so potrebne dobremu igralcu. V igro so jih vvajali M. Bedenkova, M. Gorjanekova, M. Dobrovičeva in režiser Miran Herzog. Videli smo med njimi tudi nekaj odkritih talentov, ki bodo v veselje vsakemu amaterskemu odru, nekateri pa bodo našli pot tudi na akademijo. Vsi pa bodo pozneje svoje znanje prenašali med igralcem-amaterje, jih dvigali in tako pomagali k splošni rasti našega amaterskega gledališča.

Iz majhnega raste veliko

Na Senovem so izvolili občinski svet Svobod in PD

Pravkar so se zbrali na Senovem delegati Svoboda in prosvetnih društev s področja občine in si izvolili svet Svobod in PD, ki šteje sedem članov.

Ze lani se je prosvetno delo v senovski občini dokaj živo razgibalo. Čeprav sta dotlej delovali le dve društvi, Svoboda na Senovem in v Brestanici, so lani ustanovili dve novi društvi, v Koprivnici in pri Antonu. Le-ta sta se skoro iz nič prebili skozi začetne težave. Obema manjkajo primerni prostori, toda obe igralški družini sta že nastopili s samostojnimi predstavami. Pri tem jima je znatno pomogla senovska Svoboda. V Koprivnici in pri Antonu poslujeta knjižnici. Koprivničani so na Silvestrovo nastopili tudi že z mešanin in modrim zborom. Občinstvo je v velikem številu obiskalo njih prireditve in ni varčevalo s priznanjem.

Toda iz začetkov rastejo načrti, ki niso majhni. Koprivničani so že začutili potrebo po boljših in večjih prostorih, razred v šoli jim je pretesen. Zgradili si bodo dom, ki jim bo za njihovo delo nudil vsaj najpotrebnejše. Izvolili so si gradbeni odbor, ki je že pričel delati. Razen prostorov za društvo bo v domu tudi pošta in ambulanta. S tem bo kraj še posebej pridobil. Zbrali so tudi že domala 80 m² lesa. Prosvetno društvo v Koprivnici, ki je dobilo ime po pesniku Antonu Aškercu, je svoje delo zastavilo nadvse krepko. Enako tudi Prosvetno društvo »Adam Bohorič« pri Antonu.

Novoizvoljenemu občinskemu svetu Svobod in PD se nudi torej dosti dela. Marsikje se bo še dalo kaj storiti. Kraji v hribovitih in večjih prostorih, razred v šoli jim je pretesen. Zgradili si bodo dom, ki jim bo za njihovo delo nudil vsaj najpotrebnejše. Izvolili so si gradbeni odbor, ki je že pričel delati. Razen prostorov za društvo bo v domu tudi pošta in ambulanta. S tem bo kraj še posebej pridobil. Zbrali so tudi že domala 80 m² lesa. Prosvetno društvo v Koprivnici, ki je dobilo ime po pesniku Antonu Aškercu, je svoje delo zastavilo nadvse krepko. Enako tudi Prosvetno društvo »Adam Bohorič« pri Antonu.

slavnih borb, temveč bi morali aktivno sodelovati tudi pri ustvarjanju lepšega življenja. Mnoge žene, ki so med vojno izgubile moža, so se umaknile iz javnega življenja, ker jim manjka tiste prijazne, tovariške besede, ki so je bile vajene ob obisku partizanov in aktivistov med borbo. Nekateri bi potrebovali več materialne pomoči, večina pa potrebuje predvsem moralno vzpodbudo. Zato bi jih naj bi vsi borci in aktivisti ob priložnosti večkrat obiskali in se z njimi tovariško pomenili.

ZAKONITIH MOŽNOSTI JE DOVOLJ

Večkrat je slišati tožbe ali celo jadicovanje, da razni organi zapostavljajo člane Zveze borcev pri delitvi stanovanj, zaposlitvi in podobnem. Taki primeri se na žalost res dogajajo. Toda teh ni mogoče odpravljati tako, da bi obšli zakone in pristojne organe, kakor so nekateri poizkušali. Člani Zveze borcev morajo biti najbolj dosledni borci za zakonitost, hkrati pa skrbeti, da bo čimveč njihovih ljudi izvoljenih v razne odbore, delavske svete, imenovanih v komisije in druge organe. V teh organih bodo lahko poskrbeli po zakoniti poti, da bodo njihovi člani dobili, kar zaslužijo.

STIPENDIJE IN PODPORE

Organizacije Zveze borcev so s pomočjo ljudskih odborov precej dobro poskrbele za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega terorja. V mariborskem okraju prejema stipendije okrog 900 otrok v skupnem mesečnem znesku 1.584.000 din. Med solskimi počitnicami so omogočili taborjenje in bivanje v zdravstvenih kolonijah 431 otrokom. Teže je dati podpore ob izrednih prilikah in nesrečah, ker odbori Zveze borcev niso imeli za ta namen posebnih sredstev. Zato so bile take podpore skromne.

Mnenja, kako naj bo s podporami letos, so deljena. Okrajni odbor Zveze borcev meni, da bi potrebovali za podpore poseben sklad. Drugo mnenje pa je, naj bi člani Zveze borcev iskali podpore pri socialnem skrbstvu, le-to pa bi upoštevalo, če je bolezen ali druga nesreča posledica sodelovanja v narodnoosvobodilni borbi.

NA TERENU JE SE ZGODOVINSKI MATERIAL

Organizacije Zveze borcev so zbirale predvsem življenjepise in druge pisane podatke, zamejarske pa so razne predmete, češ da jih ni več. To trditve so ovrgli zbiralec iz mariborskega muzeja, ki so lani zbrali 2007 raznih predmetov, med njimi tudi operacijske miže, razno želevalne stroje in druge večje stvari, čeprav niso mogli obiskati vseh krajev. Zato bo treba take stvari zbirati bolj dosledno. Tudi pri zbiranju in urejevanju pisanih dokumentov bodo morale organizacije pohiteti, če bodo hotele, da bi bili vsi podatki objavljeni v posebnih knjigah.

silno malo zvedo o dogodkih v svetu, ali so informirani nepravilno, potrjeno. Prav tu bi moglo društvo s primernimi prijemi prihraniti ljudem marsikakšno razburjenje, ko bi v obliki predavanj in razlag ljudem pojasnjevali take pojave. Sploh se v prosvetnih društvih na deželi čedalje nujneje kaže potreba po najosnovnejšem, pa zato najglobljem in najkoristnejšem načinom ljudskoprosvetnega dela: po osnovnem izobraževanju ljudskih množic. Knjižnice in predavanja o stvarih, ki vsak dan živo posegajo v življenje naših preprostih ljudi, to je tisto, kar bi vrglo. In s tem bi bilo treba začeti.

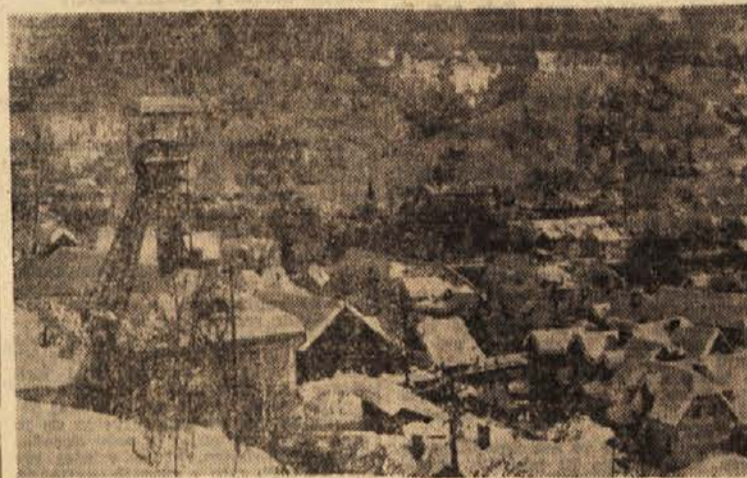
Občinski svet Svobod in PD si je zato že takoj spočetka zadal nalogo, da bodo društva, ki že obstojajo, obiskovala kraje, kjer jim tega manjka, in jim nudila vsega, kar sama zmorejo: iger, predavanj, koncertov, živo pa se bodo pozanimala tudi za to, da bi takšni kraji dobili vsaj skromne knjižnice. Le-te naj bi vsaj za začetek bile žarišče vsega prosvetnega dela med ljudstvom.

Delegati so se nadalje dogovorili, da si bodo društva na področju občine pomagala. Tako so na primer sklenili, da bodo društva letos posebno svečano proslavila občinski praznik Senovega z enotedenskim kulturnim tednom, ki bo trajal od 3. do 9. februarja — zgodovinskega dne, ko je XIV. divizija NOV obiskala ta rudarski kraj. Občinski praznik naj bi bil lepa manifestacija prosvetnega dela, ki naj bi zaživel z novo voljo in novim poletom. — In to voljo in pripravljenost je najbolje dokazalo razpoloženje navzočih delegatov, ko je tov. Levec od OO SS iz Trbovalj v imenu Glavnega odbora Svobod podell odličja trem najzaslužnejšim članom senovske Svobode.

muzeja, ki so lani zbrali 2007 raznih predmetov, med njimi tudi operacijske miže, razno želevalne stroje in druge večje stvari, čeprav niso mogli obiskati vseh krajev. Zato bo treba take stvari zbirati bolj dosledno. Tudi pri zbiranju in urejevanju pisanih dokumentov bodo morale organizacije pohiteti, če bodo hotele, da bi bili vsi podatki objavljeni v posebnih knjigah.

OKRAJNI ODBOR JE DOBIL PRAPOR

Ob zaključku konference je narodni heroj Tone Vidmar-Luka razvil prapor Okrajnega odbora Zveze borcev Maribor, ki naj bo namesto slavnih partizanskih zastav simbol vseh naporov, prestanih med narodnoosvobodilno borbo, hkrati pa naj se pod njim zbirajo tudi sedanji borci za lepšo bodočnost.

Zimski motiv iz Idrije

Pričakovanja se uresničujejo

V našem listu smo obširno poročali o otvoritvi nove ribje valnice v Idriji. Iz poročil na rednem letnem občnem zboru idrijskega »Ribiškega društva«, ki je bil v nedeljo, pa že lahko razberemo, da se pričakovanja naših ribičev prav lepo uresničujejo. Ribi zarod že dobiva očke in bo kmalu spušen v vodo. V valnici imajo sedaj že preko 200.000 lker, 150.000 pa imajo pripravljene za osmukanje. Načrt, ki predvideva 250.000 postrvi in 100.000 lipanov ter vzgojitev 5000 mladic, bo torej v celoti izpolnjen. Se lani so morali naši ribiči potrošiti 426.000 din za oplojevanje svojih voda, letos pa bo ta izdatek popolnoma odpadel. Vodni revir društva znaša 50 ha, od tega pa je bilo zaradi rudniške katastrofe 40 ha popolnoma uničenih. Z marljivim in vztrajnim delom pa bo že v teku leta vsa škoda popravljena in računajo, da bo v začetku prihodnjega leta tudi ta odsek Idrijske spet odprt za ribolov.

Društvo šteje 48 aktivnih ribičev, med katere so sprejeli tudi nekaj pionirjev ter že letos tudi

Novomeški gasilci so dobili nov avtomobil

Pred Novim letom so dobili novomeški gasilci nov, lep gasilski avtomobil za prevoz moštva in orodja. Avtomobil je precej velik, v njem je prostora za eno desetino moštva, ki more s seboj vzeti najnujnejšo opremo. Tudi motorna hrizgalna je vgrajena v avtomobil. Avtomobil je podaril društvu Občinski ljudski odbor Novo mesto za 80-letnico.

Mladi prihajajo, starejši odhajajo

V nedeljo popoldan so imeli gasilci v Predosljah redni letni občni zbor. Po poročilih članov upravnega in nadzornega odbora se je razvila dokaj živahna in plodna razprava, v katero so posegli tudi gostje.

V zadnjih letih so kupili novo motorno hrizgalno, razvili so svoj društveni prapor, letos pa so kupili nov gasilski voz. Eden izmed najvažnejših uspehov pa je nedvomno skrb za vzgojo mladih kadrov v gasilstvu. Društvo ima v svojih vrstah tudi pionirsko desetine, mladinsko in žensko, katera so na letnih tekmovanjih zelo lepe uspehe. Vzgojili so tudi mlajše člane za vodenje društva, tako da so pri volitvah novega upravnega odbora izvolili mlajše člane. Predsednik društva bo Jože Šter, poveljnik pa Naco Krč.

Bivšega predsednika Jožeta Nograška in blaginjaka Jerneja Rozmana, pa so izvolili za zastavnika člana društva. Nograšek je bil 22 let predsednik. Rozman pa 28 let tajnik društva. Oba imata tudi največ zaslug, da je društvo tako delavno in da je tako gospodarsko napredovalo.

Za bodoče delo so sprejeli več pomembnih sklepov, zlasti je bilo mnogo predlogov za množično usposabljanje mladih v dobre gasilce, to pa jim bo uspelo le s praksičaj vajami in predavanji, da bodo tako kos vsakemu požaru, ki bi nastal v vasi ali okolici. Tudi glede preventivne službe so sprejeli nekaj sklepov. Letos bodo kupili električno sireno, s katero bodo opozorili na požar ali na elementarno nesrečo.

Največja skrb delavskemu in družbenemu upravljanju

V sindikalni dvorani »Betonac« v Celju je bil v nedeljo XI. redni občni zbor Okrajnega sindikalnega sveta. Zbora so se razen delegatov udeležili tudi predstavniki IO Republiškega sveta sindikatov Slovenije Kvas Jakob, sekretar OK ZKS za celjski okraj Franc Simonič, sekretar OO SZDL Jakob Zen, sekretar občinskega komiteja ZKS Celje Cveto Pelko, predsednik občinskega sindikalnega sveta Celje Rudi Perko ter drugi.

Na občnem zboru je poročal o delu sindikata in problemih sindikalnega dela predsednik Okrajnega sveta sindikatov Celje Albin Medved. — Smelo lahko trdimo, da je potekal občni zbor v povsem drugačnem duhu kot minula leta. Poročilo predsednika Medveda, pa tudi razprava je bila stvaren odraz dela sindikalnih organizacij ter problemov iz življenja delovnih ljudi.

Okrajni sindikalni svet v Celju je lani posvetil mnogo pozornosti delu organov samoupravljanja. Sindikalni sveti in organizacije so spremljali dejavnost delavskih svetov in organov družbenega upravljanja ter na tem področju ugotovili precejšen pozitiven napredek, prav tako pa tudi nekatere slabe strani. Menimo, da bo prav, če tudi na tem mestu povemo kaj več o nekaterih pomanjkljivostih.

V celjskem okraju je delo delavskih svetov nekoliko slabše zlasti v manjših podjetjih in obrtnih obratih. To sicer ne drži za vse. Vzrok za to so prav gotovo slabša aktivnost organizacij ZK in tako tudi sindikalnih organizacij. Zato bodo morali okrajni sindikalni svet in občinski sveti več pomagati takim kolektivom. Predvsem bo treba v takih primerih bolj utrditi sindikalne organizacije.

Delavski sveti so se v celjskem okraju lani precej pomladili. Nasproti letu 1954 celo za 50 odstotkov, kar je zlasti zasluha dela organizacij ZKS in sindikalnih odbornikov. V delavske svete je sedaj vključeno 2072 članov, od tega 1692 delavcev in 380 nameščencev, v upravnih odborih pa je skupno 606 članov — 441 delavcev in 195 uslužbencev. Nasproti stanju v letu 1954 je v organih delavskega upravljanja 50 žena več.

Kot slabost je šteti tudi nezadostno povezanost med delovnimi kolektivi in občinskimi ljudskimi odbori. Ponekod so odgovorni občinski funkcionarji vse premalo seznanjeni z delom in problemi v podjetjih. Taki pojavi nedvomno ne koristijo pravicu krajevnih skupnosti. Na slednjem občnem zboru je prišla do izraza želja, da bi v občinah osnovali zbornice proizvajalcev.

Prav tako ne gre prezeti nezadostnega sodelovanja delavcev v raznih organih družbenega upravljanja. Od 1281 članov solskih odborov v okraju je le 200 članov delavcev, prav tako sodeluje premalo delavcev v družbenih organih v zdravstvu. Resda proizvajalcev niče ne odriava,

pač pa je slednje stanje odraz premajhne povezanosti sindikata in družbenih organov. V organih družbenega upravljanja v zdravstvenih ustanovah so pretežno nameščenci. Kako pomembno je sodelovanje neposrednih proizvajalcev v teh družbenih organih, povedo tudi številke o trošenju sredstev, delovnih nezdah, obohlenjih itd. Lani so v celjskem okraju potrošili za zdravstvene in socialne datjave več kot 3 milijarde dinarjev. Samo za ambulantno zdravljenje so v prvih 11 mesecih porabili 79 milijonov din, za zdravljenje v bolnišnicah 250 milijonov. V zvezi s tem nastajajo različni problemi in prav je, da je na tem področju čim več družbene kontrole.

Občni zbor je razpravljal tudi o strokovni in politični vzgoji upravljalcev. Sveti in organizacije po podjetjih in ustanovah naj bi temu tudi v bodoče posvetile vso skrb. Precej govora je bilo tudi o sedanjem plačnem sistemu in njegovih slabostih, nadalje o proizvodnosti dela, problemih obrti in drugih vprašanjih.

Ce upoštevamo, da je občni zbor OSS Celje, ki predstavlja več kot 39.000 zaposlenih delavcev in uslužbencev, tehtno razpravljaj o proizvodnosti dela, organizaciji dela in skrbi za človeka, smemo pričakovati, da bodo sindikalne organizacije v tem letu slednjim vprašanjem posvetile kar največ skrbi. Realna razprava o problemih sindikalnega dela in življenja delovnih ljudi je tudi odraz čedalje večjega poglobljanja v bistvene probleme življenja.

Znižali so cene mesa

Mesarija in klavnica Mozirje je preteklo soboto znižala cene govejega mesa. Cena prvi kategoriji je 220 din za kilogram, cena drugi kategoriji pa 180 din. Potrošniki so odločitev klavnice in mesarije Mozirje pozdravili. Zal pa je v mozirski občini samo v Mozirju meso ceneje. Menimo, da bi ga lahko pocenili tudi v drugih krajih občine. Občinski ljudski odbor bo v kratkem ponovno sklical vse mesarije in obravnaval to vprašanje. Potrošniki sami bi morali o tem vprašanju več razpravljati. Pri mesarijah bi mogoče kazalo tudi izvoliti potrošniške svete. V Mozirju so to že storili.

ZA SVOJ TRETJI OBCINSKI PRAZNIK
ČESTITAJO VSEM SVOJIM OBCANOM
TER JIM ZELIJO MNOGO USPEHOV
PRI NADALJNJEM RAZVOJU OBCINE

- OBČINSKI LJUDSKI ODBOR, ŽELEZNIKI
- OBČINSKI ODBOR SZDL, ŽELEZNIKI
- OBČINSKI KOMITE ZKS, ŽELEZNIKI
- OBČINSKI ODBOR ZB NOV, ŽELEZNIKI
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET, ŽELEZNIKI
- OBČINSKI KOMITE LMS, ŽELEZNIKI
- ZDRUŽENJE REZERVNIH OFICIRJEV, ŽELEZNIKI
- DRUŠTVO UPOKOJENCEV, ŽELEZNIKI
- OBČINSKI ODBOR RK, ŽELEZNIKI

IN DELOVNI KOLEKTIVI PODJETIJ:

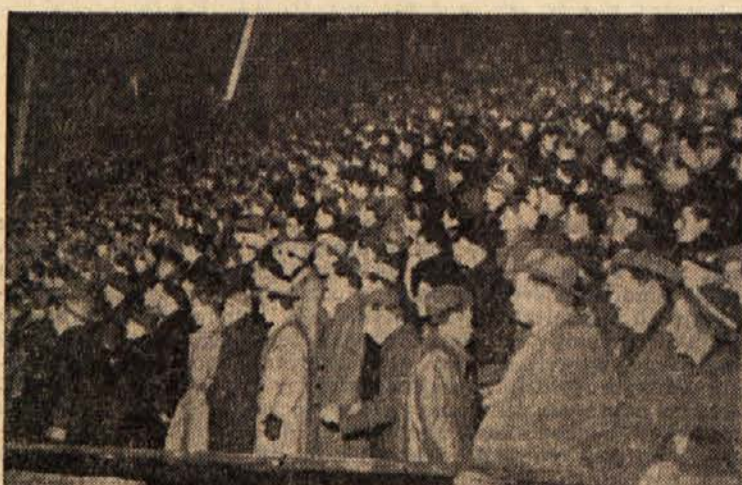
- »NIKO«, TOVARNA KOVINSKIH IN ELEKTRO MEHANIČNIH IZDELKOV, ŽELEZNIKI
- MEDZADRŽNO LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE ČESNJICA
- USNJARNA, ŽELEZNIKI
- ČEVLJARSKA ZADRUGA »RATITOVEC«, STUDENO
- OBRTNO PODJETJE, SELCA
- KMETIJSKA ZADRUGA, DRAŽGOŠE
- KMETIJSKA ZADRUGA, ČESNJICA
- KMETIJSKA ZADRUGA, MARTINJI VRH
- KMETIJSKA ZADRUGA, ZALI LOG
- KMETIJSKA ZADRUGA, SORICA
- KMETIJSKA ZADRUGA, SELCA
- KMETIJSKA ZADRUGA, BUKOVICA
- KMETIJSKA ZADRUGA, ZGORNJA SUŠA

VSA TRGOVSKA PODJETJA, TRGOVINE IN GOSTIŠCA
OBCINE ŽELEZNIKI

OB VISOKI ZMAGI ČESKOSLOVASKIH HOKEJISTOV NAD JESENICANI

Zmagali so pionirji evropskega hokeja

Razgovor s športnim urednikom lista »Slobodno slovo« o češkoslovaškem hokeju

Na Tribunah pod Mežakljo je bilo premale prostora

»Spartak« (Brno) : Jesenice 19:1

V gostujočem moštvu je igralo pet državnih reprezentantov

Bolj kot pred katerim koli mednarodnim srečanjem v hokeju na ledu, je bilo jeseniško športno občinstvo vznemirjeno večeraj, ko so iz avtobusa izstopili hokejisti češkoslovaških klubov »Spartak« in »Rude Hvezda« iz Brna. Jeseničani so bili namreč, kar zadeva nasprotnike njihovega moštva, že nekajkrat razočarani. Vsa moštva so bila slabša od domačinov, tako da si je bilo težko ustvariti sodbo. Kaj in koliko pomeni jeseniški hokej. To pot pa so Jeseničani temeljito občutili nasprotnika, ki sodi v I. evropski razred.

Gostje so popoldne počivali, kajti 24 ur trajajoča vožnja jih je precej utrudila. Jeseniški hokejisti pa so tam pred večernim srečanjem delali v železarni kot običajno. Ko smo to povedali vodji gostujoče ekipe, je dejal, da so tudi v njihovi fantje, razen Osmere, ki je učitelj telesne vzgoje, delavci.

Ze dobro uro pred začetkom tekme so ljudje začeli polniti veliko tribuno, ki pa je bila ob tem srečanju premajhna, saj je stadion napolnil skoraj 6000 ljudi. Pet Putnikovih avtobusov in drugih avtomobilov je tudi iz Ljubljane pripeljal najmanj tisoč gledalcev. Ob tem velikem obisku je bilo opaziti, da ne zadovoljujejo le slabe garderobe in bife (za to priložnost so postavili še enega), marveč da so potrebne tribune tudi na severni strani stadiona.

Občinstvo je viharno pozdravilo obe moštvi in vsekoli dajalo priznanje odličnim gostom pa tudi domačim igralcem za njihovo poštrevost. Moštvi sta nastopili z naslednjimi igralci:

Spartak: Richter, Velkus, Sobotka, Osmara, Zamastil, Salal, Oustrata, Bortl, Stocel, Koch, Malahovski, Vidlak, Schener.

Jesenice: Novak (Korantar), Trebušak, Kristan, Brun, Kaltenškar, Čebulj, Niko, Klnar, Dolinar, Čebulj Boris, Valentar, Tišler.

Sodila sta mednarodni sodnik Svirtil (CSR) in Gorše (Ljubljana).

Se preden so se domači igralci znašli na ledu, je vstopil na ledeno ploskev iz mreže. V splošnem pritisku gostov se tudi on ni znešel, čeprav je pozneje branil dobro. V prvi tretjini so Jeseničani prejeli še štiri gole, vendar so tudi sami izvedli nekaj nevarnih prodorov. Le-ti pa so bili bolj plod ali akcij kot pa celotnega moštva, ki je igralo po običajnem sistemu napada in obrambe. Prvi je lepo streljal od domačin Tišler. Klnarju je večkrat uspelo izmuzniti se hitrejšim in bolj spretnim gostom, toda ker njegove akcije ni nihče spremljal, so ga pred vrati vedno zaustavili. Strelci v prvem delu tekme so bili Osmere trikrat, Zamastil dvakrat, Stocel in Salal pa po enkrat.

V drugi tretjini so Jeseničani pokazali že bolj zrelo igro. Gostje so igrali po sistemu, ki je zelo spominjal na košarkarsko tekmo (osmica), domači pa so se nekoliko privadili njihovega križanju in igri v kotih, ki jih je najbolj motila. Gostje so namreč odhod delili puc, ki so ga njihovi sodniki spretno prestrigli in streljali. V tem delu tekme so bili uspešni Zamastil dvakrat zaporedoma ter Bertl, Malahovski in Sobotka.

V zadnjem delu igre so Jeseničani prejeli šest golov, toda zabil so častnega. To se je posrečilo Tišlerju, medtem ko so gole za goste dosegli Schener 2, Vidlak 2 ter Havlad in Oustrata po 1. Gostje so igrali bolj mirno, vendar so s premišljenimi akcijami večkrat popolnoma razorožili domačine. Le-ti pa so v tej tretjini še največkrat prihili do strela tako, da smo lahko občudovali tudi renomiranega vratarja Richterja, ki že leta in leta čuva mrežo češkoslovaške državne reprezentance. Njegov obraz ima več brazgotin, ki mu jih je pri-

zadel puck. Te ga je lovilo s čudovitim refleksom. V tej tretjini je Novaka v vratih zamenjal pri domačem moštvu Korantar. Tudi on je branil dobro.

Kako so igrali gostje

Takoj je bilo opaziti, da so bili gostje hitrejši, da imajo boljše tehnično drsanja in ob njej tudi to, da

Klnar, temperamentni napadalec »Jesenice«

HOKEJISTI »LJUBLJANE« SO SE VRNILI IZ TUJINE

Poraženi - toda s častnim rezultatom

Ljubljana, 8. jan. — Večeraj so se s Poljske vrnili hokejisti »Ljubljane«, ki so se po uspehu v Avstriji udeležili še turnirja v Krynici na Poljskem. V kratkem razgovoru s njimi smo zvedeli nekaj podrobnosti o tem.

Iz Zell am See so ljubljanski hokejisti preko Dunaja in ČRS odpovali na Poljsko do Katowic, odtod pa so po šesturni vožnji z avtobusom prispeli v Krynico. Zaradi neudobne vožnje, lani so jih namreč že pri poljski meji prišli v spalnem vozom, so bili precej utrujeni in zato zelo zadovoljni, da jim je bil zreb naklonjen, oziroma da prvi dan niso igrali. Na turnirju so sodelovali avstrijski državni prvaki EK Englmann, KTH Krynica in HC »Ljubljana«. Po navdse prijazen sprejemu so si kljub utrujenosti na Silvestrov večer ogledali prvo tekmo turnirja med Krynico in EK Englmannom.

Optimistično razpoloženje v vratih

Georges Schneider prvi v Adelbodenu

Na prvi večji smučski mednarodni prireditvi za alpske smučarje je v Adelbodenu zmagal v slalomu v Adelbodenu Švicar Georges Schneider, svetovni prvak v slalomu iz leta 1950 (Aspen). Proga je bila kljub slabim vremenskim razmeram dobro pripravljena in je štela 66 vrat in višinskih razlik 190 metrov. Zmagovalec jo je prevozil v prvem teku v 85, v drugem pa v 85,5 sekunde. Drugi je bil Francoz Bozon, ki je zaostal za Schneiderjem za 7 sekund, tretji pa Italijan G. Burini.

Rezultati: Schneider 2:50,5 (85, 85,5), Bozon 2:57,2 (90,8, 86,4), Burini 3:01,6 (90,9, 90,7), Collet (Francija) 3:01,8 (90,91,8), Mathys (Švica) 3:02,6 (92,2, 90,4).

se domači igralci ne znajo zaustavljati, kar jim je zelo škodovalo. Gostje so s palico vodili puck na način, ob katerem nasprotnik ni mogel vedeti, kam ga bo podal. Najpomembnejša pa je bila vsekakor njihova drža. Gre za nagib telesa in palice, ki sta nakazovala varljivo smer. Zelo radi so podajali tako, da so si igralci drsili puck drug drugemu odstopali, medtem pa so bliskovito prodirali proti vratom.

Tekme z močnejšimi nasprotniki

Po končani tekmi so gostje igrali še med seboj v eksperimentalni tekmi, ki so v njej prikazali še lepši hokej kot v srečanju z Jeseničani. V garderobi smo prosili za izjavo bravnice domačega moštva Brna in vratarja Spartaka, reprezentanta Richterja. Evo, kaj sta povedala.

Richter: »Vaše moštvo je še nezkušeno. Vidi se mu, da je bilo brez trenerja in da se razvijalo tako rekoč samoniklo. Igrali so se pri drsanju navzeli nekaterih napak, ki jih bo težko odpraviti. Oba vratarja sta bila dobra. Če bi imelo vaše moštvo boljše tehnično, bi bilo zelo nevaren nasprotnik.«

Brun: »Gostje so nas zmedli predvsem, ker se niso bili tako kot mi — napadalec in branilec, marveč so bili oboje hkrati. Menim, da je pred ekipo jeseniškega hokeja odvisen od naših središč z močnejšimi klubi, kot pa so bili dosežani naši nasprotniki. Čimveč časa moramo posvetiti tehnični drsanju.« D. Kuret

»Ljubljane«, ki je bilo posledica dobre igre v Avstriji, je po ogledu te tekme močno padlo. Avstriji so se predstavili kot odlično moštvo. Okrepljeni s orjaskim Buchonom, ki se je vrnil po 4 letih igranja v Kanadi, in napadalcema Zuechalicom in igralcem ter trenerjem profesionalnega moštva Diavoli Rosso Nerijem so predstavljali domala komplet avstrijsko državno reprezentanco. Prikanalo so pravi kanadski hokej. Toda tudi HC Krynica ni držala križem rok, se svojimi 4 državnimi reprezentantom so povabili na turnir še štiri igralce iz ČKS iz Varšave, med katerimi je bil tudi igralec svetovnega formata Kurek. Po prvotnem vodstvu Avstrijcev z 2:0 so se Poljaki znašli, izkoristili odprto igro nasprotnika, ki je hotel za vsako ceno zmagati in zmagal je 7:2.

Tako so Ljubljanci videli, da za nasprotnika nimajo dva kluba, temveč skoraj dve državni reprezentanci. Naši so za to pripravili kosebno taktiko, po kateri so igrali s tremi igralci v obrambi in dvema v napadu. S tem so nekako zaprli igro. Res se jim je ta taktika odlično obnesla in so bili v drugi tekmi turnirja poraženi od Avstrijcev s pišlim rezultatom 4:5.

Brzobjavke

● BEograd, 8. jan. (Tanjug). — Za svetovno prvenstvo v rokometu za ženske, ki bo od 14. do 27. julija v Beogradu, se je doslej prijavilo 9 držav. Zadnji rok prijavi je 31. januar.

● BRATISLAVA, 8. jan. (ČTK). — Reprezentanca SZ v hokeju na ledu je premagala Slovan s 6:2 (3:0, 2:1, 1:1). To je prva zmaga sovjetskih hokejistov na gostovanju po CSR.

● SOFJA, 8. jan. (TASS). — Bolgarski komite za šport je povabil hokejiste Rvene zvezde na gostovanje v Sofijo.

Zamastil in Schener sta člana kluba »Rude Hvezda«, državnega prvaka 1956, ki pa vodijo tudi na letošnjem prvenstvu prve češkoslovaške lige.

Koliko članov ima vaša prva hokejska liga in na katerem mestu je trenutno Spartak?

Prva liga ima 14 članov. Spartak pa je na osmem mestu. Druga liga je razdeljena na dve skupini, ki ima vsaka po šest članov. Seveda pa imamo še okrajna in občinska prvenstva.

Koliko hokejistov imate v CSR?

Kdo bi vedel zanje. Hokej je pri nas prav tako popularen in razširjen kot nogomet. V obeh ligah pa imamo 1200 kvalitetnih igralcev.

Alli Spartak glede na trenutni plasm, ki ga zavzema, ni v dobri formi?

Ne bi rekel, da je v slabih. Dobil je tekme proti trem klubom, ki so na vrhu lestvice, v nekaterih slabšimi pa je izgubil.

Koliko umetnih drsališč imate v CSR?

Dvaindvajset. Gradimo pa še nova. Podjetjem je mnogo na tem, da so njihovi mladi delavci športniki, zato žrtvujejo največ sredstev za hokej in druge športe.

Kateri so Spartakovi največji mednarodni uspehi v letošnji sezoni?

Sedaj smo po dveh letih prvikrat v tujini, vendar imamo doma precej mednarodnih srečanj. Spartak je vsekakor dosegel največji uspeh z zmago nad klubom »Bohors« iz Stockholma ter nad močnim sovjetskim moštvom »Milkov«.

Alli po neodločenem rezultatu, ki ga je dosegla češkoslovaška A reprezentanca proti SZ in zmagi vaše B reprezentance proti A reprezentanci SZ s 3:1, menite, da je češkoslovaški hokej letos boljše kot pa lani?

Moje mnenje je, da ni boljše, čeprav bi bilo to soditi po rezultatih, ki jih je v tej sezoni dosegla češkoslovaška reprezentanca. Tekma med našo mlado reprezentanco in A reprezentanco SZ je bila prva v Brnu. Naša reprezentanca, sestavljena iz mlajših hokejistov, ki je v njej igral tudi Posch, član Spartaka, je igrala res izvrstno, toda trajalo bo še nekaj sezon, da bo postala zanesljiva in da jo bomo lahko zamenjali z našo dosedanjno reprezentanco, ki so v njej res starejši, toda zato v mnogih najtežjih mednarodnih srečanjih prečkani in zkušeni hokejisti.

Kaj menite o igri jeseniškega moštva?

Predvsem so to poštrevovalni igralci, in ker so še mladi, se lahko še maral-

kaj nauče in dosežejo. Na vrata streljajo v prehitrem zaletu in ne znajo varati nasprotnika. Naše moštvo je

bilo zanje premočno, vendar je dobro, da igrajo z dobrimi moštvi, saj se od njih lahko kaj nauče.

»Občinstvo je bilo zelo fair.«

Richter, vratar češkoslovaške reprezentance

bilo zanje premočno, vendar je dobro, da igrajo z dobrimi moštvi, saj se od njih lahko kaj nauče.

»Občinstvo je bilo zelo fair.«

HOKEJISTI »PARTIZAN« V ITALIJI Zmagali in poraz

Na gostovanju po Italiji so hokejisti beograjskega Partizana doživeli zmago in poraz. Premagali so »Ortisec« s 6:0 (2:0, 1:0, 3:0), izgubili pa s »Cortina« 3:9 (1:2, 2:1, 0:6). Oba kluba sta člana prve italijanske lige. Po četrtem kolu je »Cortina« prva z dvema točkama prednosti, medtem ko je »Ortisec« zadnji brez točk.

Proti »Ortisecu« je Partizan zmagal brez večjega naprezanja z goli, ki so jih dosegli O'Neil, Stanimirovič, Brelič, Stefanović in domačin Messner (avtogol). Partizan je bil »Cortina« popolnoma enakovreden nasprotnik v prvih dveh tretjinah, ko je bil rezultat neodločen 3:3. Za Partizana sta bila uspešna Mišković 2 in Rego, za domačine pa Tucci, Gaspari in Trasher. Nekaj časa v drugi tretjini, pa je bil Partizan celo v vodstvu s 3:2.

V zadnji tretjini pa je Beograjčanom zmanjkala moč in »Cortina« je zagrnil z vsemi registri. Partizan se je omejil le na obrambo, da bi bil poraz čim manjši, vseeno pa je vratar Dušanović šestkrat potegnil puck iz mreže. V zadnji tretjini so dosegli gole Trasher 3, Oberhamer 2 in Tucci.

Šiviljske in krojaške zadruge - pozor!

Po uredbi o prodaji osnovnih sredstev in sklepu delavskega sveta »DELTA«, TOVARNE PERILA IN KONFEKCIJE — PTUJ

prodajamo

30 šivalnih strojev na nožni pogon

znamke »ZETINA«

Stroji so v dobrem stanju. — Vsa potrebna pojasnila daje uprava podjetja »DELTA« — PTUJ.

55

PRODAMO

ODVEČNA OSNOVNA SREDSTVA, IN SICER:

osebni avtomobil

»Tatra«, 4-cilindrski, generalno popravljen in barvan, z rezervnimi deli

poltovorni avtomobil

»Opel-Super«, zaprta karoserija (dostavni voz) nosilnost 500 kg, v dobrem voznem stanju z rezervnimi deli

PO ZELO UGODNI CENI

Vozila so v dobrem voznem stanju ter so na ogled pri Veletrgovini z galanterijo »UNIVERZAL«, Maribor, Cafova ulica 5, telefon št. 37-58

UPRAVNI ODBOR

TVORNICE VIJAKA - KNIN

razpisuje natečaj za izpopolnitev naslednjih izpraznjenih mest

šefa obrata

Pogoj: Tehnična fakulteta — strojni oddelek, z najmanj triletno prakso

komercialnega direktorja

Pogoj: Ekonomska fakulteta z najmanj petletno prakso ali trgovec z železnicno z dolgoletnimi izkušnjami, in

dva kralica za delo v kailnici preciznega orodja

Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru, stanovanje zagotovljeno. Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite najkasneje do 1. februarja 1957.

53

nisem storil. Bilo je vse preveč nevarno, da bi ji dokazal njene laži. Saj je bilo že to preveč, da so vedeli, kako dvomim o vsem njihovem ravnanju. Vtaknil sem roko v žep, da bi se prepričal, da je starkin robec še v njem.

Pod prsti pa sem začutil robec, ki je bil lepo poravnani in zložen. Gospa Friend se je tisti hip okrenila k mizi in porabil sem priložnost, da sem natančneje pobrskal po žepu. V njem je bil res čist in zlikan robec. A zaman sem z nemirnimi prsti iskal še drugega, zmečkanega, dišečega po sivki. Ni, ni ga bilo. Prekanjenost Friendovih je bila gotovo nadnaravna. Skraja sem pomislil, da je robcia zamenjala prav ta ženska, ki je sedela zdaj kraj mene. Potem sem se spomnil Yuna, ki me je umil in preoblekel. Nemara je tedaj zamenjal rabljeni robec s čistim.

Za hip sem bil hudo pobit. Robec je bil edini otipljivi dokaz, ki bi z njim lahko prepričal zunanji svet, če se bom sploh kdaj rešil iz zanke, ki so me Friendovi vanjo ujeli. Gospa Friend je predela rože v vazli in se spet obrnila k meni ter mi poravnala blazine.

Postala sem slaba bolničarka, Gordy. Škoda, da me nisi videl prve dni po tvoji nesreči. Bila sem popolna, verjemi! Tudi za hip se nisem odmaknila od tebe in nikoli se nisem zmotila, ko sem ti dajala zdravila. Kaj ni zdaj čas, da vzameš prašek?

Bliskoma sem postal oprežen in sem se uprl njenim praškom.

Saj se sijajno počutim, — sem dejal.

O, kako sem srečna, dragi! A menda bo vendarle bolje, da vprašam Knuta.

Prav tedaj je Knut vstopil. V roki je imel knjigo, ki je bila podobna telefonskemu imeniku.

— Živjo, Knut, — ga je pozdravila gospa Friend. — Upam, da Yun že zna ravnati s stolom.

— Da, kakor je zaostal, se mi zdi, da je le še kar okreten. Mislim, da se ne mara naučiti angleščine, da se pri tem ne bi utrudil, ne pa zato, ker bi ne bil sposoben, — je odsotno odgovoril, medtem pa me motril in poklicno gubal čelo:

— Kako je, Gordy?

— Kar naprej nekaj sumi, — je namesto mene odgovorila gospa. — Ljubezniv je, a nič kaj zaupljiv.

Izmed dveh redi skrbno negovanih zob se je prikazala konica Kraftovega jezika.

— Gordy, — je dejal, — dosti sem razmišljal. Ta vaša praznina v možganih me še najbolj skrbi. Naravno je, da dvomite o samem sebi. Toda to je čuden primer in moram se o njem posvetovati s kakim svojim kolegom.

Primaknil je stol in sedel okopal, kakor je bila njegova navada, s prsmi na naslonu. Potem je nadaljeval:

— Poznam mnogo zdravnikov, ki so strokovnjaki za take primere. Lahko bi izbral tri ali štiri, ki bi vsekakor potrdili mojo diagnozo. Toda to ne bi dosti hasnilo. Zdravnik, ki bi ga jaz izbral, ne bi opravil nič več kakor jaz sam. Se povečal bi vaše dvome. Nesmisel bi bil, da bi učen človek tvegaj svoj sloves s sleparijo. V ostalem je sicer jasno, da niti vi sami ne mislite, da vas skušam jaz prevariti, dragi prijatelj.

Kraftova igra je bila povsem enakovredna igri gospe Friend. — Toda da boste povsem pomirjeni, — se je dvignil s stola in vzel knjigo, ki jo je bil prej položil na mizo, — sem vam prinesel telefonski imenik. Sami si poiščite specialista, ki se vam bo zdel primeren. To vam bo vilo zaupanje. Jasnoma vam bo, da med nami ne more biti skrivnega dogovora. To bo razpršilo vaše sume. Ko se jih boste osvobodili, bomo imeli proste roke, da vas lahko ozdravimo pozabe.

PATRICK QUINTIN

IŠČIEM SAMEGA SEBE

— Mislim, da zdaj lahko ješ.

Sladkoba, ki se ji je nabirala okoli ust, mi je bila neznosna.

— Ta Nettie! — je začela. — Murney ve, da si vlačil svoje ljubimce v hišo, ko že vse spi. Na tvojem mestu bi ji nič kaj ne verjela.

Za hip je utihnila, potem pa je zresnila obraz in nadaljevala:

— Rada bi, Gordy, da bi ne bil tako nezaupljiv nasproti nam. Razumem, da si izgubil spomin, a hotela bi, da se prepričaš, da ti nihče noče nič slabega. A po kaj te besede? Misli, kakor hočeš. Naša dolžnost je, da ti pomagamo, da spet najdeš svoje ravnesje. Mislim, da si mu že čisto blizu. Knut je pravkar prišel in je preskrbel stol na kolesih. Sedaj uči Yuna in mu kaže, kako je treba ravnati z njim. Tako te bo Yun lahko vozil po hiši.

Ko je tako sedela kraj mene in grizljala čokolado, je bila gospa Friend videti povsem naravna v svoji materinski vlogi. Poskusil sem si jo predstaviti kot pokvarjeno žensko, ki bi bila sposobna uničiti človeka in zvrniti krivdo na koga drugega, a ni mi uspelo. Zdelo se mi je povsem nemogoče.

Lahko bi ji bil pokazal robec, ki je dišal po sivki: — To je čez o neki stariki, ki ve, da nisem Gordy Friend. — Toda tega

DNEVNE NOVICE

Zdravstveni fond Univerze in Viskih sol v Ljubljani javlja studentom, da bo v času od 15. do 26. januarja 1957 fluorografiranje pljuč in besežiranje, in sicer v Farmovi 35 v dvorani Podjetja za popravilo železnih vozov in strojev. Točen razpored je objavljen na oglasnih deskah dekanatov. Udeležba je za vse redne slušatelje obvezna.

Društvo arhitektov Slovenije vabi člane na plenarni sestanek, ki bo danes ob 20 v avli Slovenija-projekta, Ljubljana, Cankarjeva 1-VI. Na plenumu bodo razpravljali o natečaju za urbanistično rešitev centra Ljubljane.

FLEX slovi za čiščenje mastnih madežev in ga lahko kupiš v vseh trgovinah, ki prodajajo milo. Pazi na znamko FLEX.

TEINT BELL kozmetična maska napravi Tvoj obraz mladosten in svež. Zrtvuj nekaj minut za maso, preden greš v družbo in ne bo ti žal.

PREDAVANJA

Slovensko zdravniško društvo vabi vse zdravnike in medicince višjih sestrov na predavanje tov. akademič. prof. dr. Božidarja Lavriča: »Resekcija pljuč pri pljučni tuberkulozi«. Predavanje bo v petek, 11. januarja ob 19.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani.

KONCERTI

Francoska pianistka Monique de la Brucholierie koncertira na solističnem koncertu za beli abonma v soboto, dne 12. januarja. Spored obsega samo dela Schumanna in Chopina. Predstave vstopnice so v prodaji od danes dalje pri blagajni Filharmonije.

IZ NOVEGA MESTA

KINO
»KRKA«: češki barvni film »Cesarjev slavček«.

IZ DOMZLA

KINO
Ameriški film »Mesto iluzije«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Lana Turner in Kirk Douglas. Vstopnina 30, 40 in 50 dinarjev.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Univerza v Ljubljani sporočata, da bo pogreb akademika profesorja

JOZETA PLEČNIKA

v četrtek, 10. januarja 1957, ob 15. uri popoldne v Zal. Pokojnik bo ležal od srede jutraj na katafalki v avli Univerze

UMRL JE NESTOR SLOVENSkih ARHITEKTOV MOJSTRSKI OBLIKOVALEC PROSTOROV

prof. JOŽE PLEČNIK

NJEGOVA DELA NAM BODO V TRAJEN PONOS IN POBUDO

URBANISTIČNO DRUŠTVO SLOVENIJE

UMRL JE

ČASTNI PREDSEDNIK DRUŠTVA ARHITEKTOV SLOVENIJE
VELIKI SLOVENSki ARHITEKT
SOUSTVARJALEC SODOBNE EVROPSKE ARHITEKTURE
AKADEMIK • PROFESOR • ARHITEKT

JOŽE PLEČNIK

ČASTNI DOKTOR DUNAJSKE TEHNIŠKE VISoke SOLE
ČASTNI DOKTOR LJUBLJANSKE UNIVERZE
DOPISNI ČLAN ČESKE AKADEMIJE ZNANOSTI V PRAGI
DOPISNI ČLAN ROYAL INSTITUTE OF BRITISH ARCHITECTS

DRUŠTVO ARHITEKTOV SLOVENIJE

GLEDALIŠCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 9. januarja: Zaprtlo.
Četrtek, 10. januarja ob 20: Cankar: »Pohujšanje v dolini šentflorjanske«. Abonma red Petek II. popolnanski.
Aobnma E. (Jacinta — Duša Počkajeva.)

Petek, 11. januarja ob 19.30: Cankar: »Pohujšanje v dolini šentflorjanske«. Abonma red Petek II. popolnanski.
ob 20: Molière: »Sola za moža«. »Izsiljena ženitev«. Abonma red S.

Sobota, 12. januarja ob 20: B. Kreft: »Krajski komedijanti«. Izven in za podeželje.
Nedelja, 13. januarja ob 15: Moder-Ajdič: »Janko in Metka«. Izven in za podeželje.
ob 20: Molière: »Sola za moža«. »Izsiljena ženitev«. Izven in za podež.

Razstava SNG v Moderni galeriji je odprta samo še do četrta, 10. januarja, na kar opozarjamo naše gledališko občinstvo.

OPERA

Sreda, 9. januarja: Zaprtlo.
Četrtek, 10. januarja ob 19.30: Svara: »Kleopatra«. Abonma B.

Petek, 11. januarja ob 14.30: Wolf-Ferrari: »Stirje grobjan«. Zaključena predstava za Gimnazijo Kocjeve.

Sobota, 12. januarja ob 19.30: Baletni večer: Händel: »Ljubezen in prava«. Ukmar: »Lepa Vida«. Miškar: »Plesalec v sponah«. Izven.

Nedelja, 13. januarja ob 15: Massenot: »Manon«. Izven in za podeželje.
Obvestilo abonementa reda B in H! Zaradi boleznj v ansamblu je za sredo, 9. januarja za red B napovedana predstava »Kleopatra« preložena na četrtek, 10. januarja, uprizoritvev »Hoffmannovih pripovedk«, napovedana za četrtek, 10. januarja za red H, pa se odloži na prihodnji teden.

Direkcija Opere prosi obiskovalce opernih predstav, naj pravočasno zasedejo svoje sedele. Predstave se prilagajajo točno ob napovedanem času. Zamudnikom bileteriji ne smejo dopustiti vstopa v auditorij, ker zamudniki motijo točne obiskovalce in tudi potek predstave.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Sreda, 9. januarja ob 20: A. Camus: »Pravični ljudje«. Abonma LMS I.
Četrtek, 10. januarja ob 20.30: Barlette-Grédy: »Peros«. Abonma GSS.
Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 11. januarja ob 20: A. Camus: »Pravični ljudje«. Abonma LMS III.
Sobota, 12. januarja ob 20: Gorki: »Malomeščani«. Izven.

Nedelja, 13. januarja ob 15: Golia: »Srce igračka«. Izven. Popoldanska predstava.
ob 20: »Večer v čitalnici« (Vilharjeve falioigre). Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Četrtek, 10. januarja ob 20.30: Jurčič: »Sosedov sina«. Ljudska igra. Red D. Vstopnice so tudi v prodaji.
Zadnjič.

Sobota, 12. januarja ob 20: Wilde: »Idealni soprog«. Igra. Izven.
Nedelja, 13. januarja ob 18: Grimm-Skutca: »Janko in Metka«, pravljitična igra z godbo, petjem in plesom.
Popoldanska predstava. Izven.
ob 20: Stuart: »Čudovite pustolovščine«. komedija. Večerna predstava. Izven.

Opozarjamo na četrtkovo poslednjo uprizoritvev Jurčičevega »Sosedovega sina«. Začetek predstave bo ob 20.30, na kar opozarjamo vse obiskovalce. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE

Ljubljana

Sreda, 9. januarja ob 18: Golia: »Sne-guljica«.
Prodaja vstopnic dve uri pred pričetkom predstave in v nedeljo od 10 do 12 Rezervacije na tel. št. 22-633.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Lestvnikov (Sentjakobski) trg 2
Četrtek, 10. januarja ob 17: J. Malik: »Zogica Marogica«.

Petek, 11. januarja ob 15.30: Mišinski: »Zvezdica Zaspanka«. Zaključena predstava za Osnovno šolo Barje.
Sobota, 12. januarja ob 17: Tauer-Novy: »Moja in živali«.
ob 20.30: Mišinski: »Zvezdica Zaspanka«. Za odrasle.

Nedelja, 13. januarja ob 11: F. Bevk: »Lenuh Poljeuh«.
ob 15: J. Malik: »Zogica Marogica«.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA

Sreda, dne 9. januarja: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.
Četrtek, dne 10. januarja: lekarna »Studenti«, Gorkova ulica 18.

KINO
PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Noro početje«.

UDARNIK: Mehliški film: »Trije pustolovci«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 9. januarja ob 19.30: B. Kreft: »Kreature«. Red LMS-1.
Četrtek, 10. januarja ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Red LMS-4.

IZ PTUJA

KINO
»MESTNI KINO«: ameriški film »Dario na vrvi«. V glavni vlogi Farley Granger in Shelly Winters.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO
»PARK«: francoski film »Nad tridesetimi nadstropji«. Predstavi ob 17.30 in 20.

CELJSKE VESTI

V Celju bo nocoj ob 20 v Narodnem domu koncertiral svetovnoznani klavirski trio Ebert z Dunaja (s. abonmajski koncert). Spored obsega dela Beethovna, Ravela in Dyofaka. Vstopnice v Glasbeni šoli.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 11. januarja ob 20: N. R. Nash: »Vremensar«. Gostovanje v Laskem.
Sobota, 12. januarja ob 10. 15 in 20: Akademija akademске folklorne skupine »France Marolt« iz Ljubljane.

Nedelja, 13. januarja ob 14: N. R. Nash: »Vremensar«. Gostovanje v Topolščici.
Torek, 15. januarja ob 20: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. Gostovanje v Velenju.

Četrtek, 17. januarja ob 20: Shakespeare: »Macbeth«. Premiera. Premierski abonma.
Petek, 18. januarja ob 20: N. R. Nash: »Vremensar«. Gostovanje v Radečah.
Sobota, 19. januarja ob 20: Shakespeare: »Macbeth«. Red sobota.
Nedelja, 20. januarja ob 18.30: Shakespeare: »Macbeth«. Red nedelja.

KINO
»UNION«: francosko-nemški barvni film »Cigan-barosa«. Predstavi ob 18 in 20.
»METROPOL«: ameriški barvni film »Pekel pod ničlo«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Alan Ladd.

IZ ZALCA

KINO
Zaprtlo

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 9. januarja
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00 in 22.55.

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.30 do 6.40 Reklame in obvestila — 7.10 Zabavni zvoki — vmes od 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Slovenske narodne pesmi — 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev): Maks Sajko: V debelem snegu 3600 m visoko — 12.05 Giacomo Puccini: Odomlki iz opere »Madame Butterfly« — 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. Milko Breznik: Zimsko škropljenje tudi v vinogradu — 12.40 Igra orkester George Melachrino — 13.15 Ameriške koronice igra Bostonški promenačni orkester — 13.30 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev): Povest o sreči — 14.35 Zelim ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Utrinki iz literature: Oscar Wilde: Strah v Cantervillu - I. — 16.00 Koncert po željah — 17.10 Sestanek ob petih — 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku — 18.00 Kulturni pregled — 18.15 Skladba slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor — 18.30 Zunanje-politični feljton: Antarktika — 18.45 Iz svetovne zakladnice samospsevov — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Modest Musorgski: »Soročinski sejem«, opera v 3. slikah — 22.15 Jazz cocktail — 22.55 do 23.00 Poročila — 22.15-23.00 UKV program: Nočni koncert — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

II. program
12.30 Simfonični ples in rapsodije — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.15 Reprodukcijski posnetki javne glasbene oddaje »Malo od tu in malo od tam« z dne 31. nov. 1956 (ponovitev) — 14.30 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.40 Odomlki iz francoskih oper — 15.00 Napoved časa, poročila in obvestila — 22.15 do 23.00 Nočni koncert.

Pohitite z vpisom v članstvo

Prešernove družbe

VESTI IZ KRANJA
PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
Petek, 11. januarja ob 20: Sofokle: »Lisistrata«. Premiera. Izven.
Nedelja, 13. januarja ob 16: Sofokle: »Lisistrata«. Izven in za podeželje.

KINO
»STORŽIČ«: mehliški film »Umiram srečna«. Predstave ob 16, 18 in 20. Danes zadnjikrat!

Z BLEDA

KINO
Jugoslovansko-nemški film »Soteska«. Predstavi ob 17 in 20. V glavni vlogi Katharine Meyberg, Ilija Džuvalekovič, Mariana Schenauer in Rolf Wanka.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Milan Čeh, Cesta maršala Tita.

KINO
»RADIO«: ameriški barvni film »Knež M. za umor«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVŽI«: zaprtlo!
»ZIROVNICA«: ameriški barvni film »Velika noč Casanova«. Predstava ob 19.50. Samo danes!

DOVJE — MOJSTRANA: francoski barvni film »Lucresia Borgias«. Predstava ob 19. Mladini pod 16 leti vstop prepovedan.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
»SVOBODA — TRBOVLJE II«: zaprtlo!
»DELAVSki DOM«: ameriški barvni film »Robente opoldne«.

TURISTIČNO DRUŠTVO PORTOROŽ

prireja v soboto, 12. jan. 1957, ob 20. uri v vseh prostorih hotela Palace

»VELIKI TURISTIČNI PLES«

Sodelujejo: Kvintet S. Avenik, Veseli tržiški fantje
Bogat srečlov, izvolitve »miss nageljnov. Cene zmerne
Celodnevni penzion s prenočninjo 800 din, polidnevni penzion a prenočninjo 600 din

IZLETE ORGANIZIRATA

»PUTNIK« IN SAP
TURIST-BIRO, LJUBLJANA 57

KINO »KOMUNA«

Cinemascope film

»CARMEN JONES«

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Dorothy Dandridge in Hary Belafonte. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

»Dvigni zaveso«

V glavni vlogi Fred Astaire in Cyd Charisse. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14. ure dalje. Danes zadnjikrat.

KINO UNION: ameriški barvni film »Pot v Hollywood«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Tednik. V glavni vlogi Doris Day in Jack Carson.

KINO SLOGA: ameriški film »Marty«.

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma.

KINO VIC: cinemascope film »Carmen Jones«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogah Dorothy Dandridge in Hary Belafonte.

Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9.30-11 in od 14 naprej. Za matinejo v kinu »Sloga« pa od 9 dalje.

KINO SOCA: ameriški film »Droboj v džungli«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 naprej.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 9 predvaja slovenski film »Vesna«. Predstavi ob 10 in 15.

KINO »LITOSTROJ«: italijanski film »Kruh, ljubezen in ljubosumje«. Tednik »F. N. 47«. V glavni vlogi Gina Lollobrigida in Vittorio de Sica. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic ure pred začetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«

Sovjetski barvni film

»Arena pogumnih«

Tednik. V glavni vlogi V. Pereletov in F. Firosov. Predstave ob 18, 19 in 20. Prodaja vstopnic od 15. dalje. Danes zadnjikrat. Jutri italijanski film: »Oprostite mi«.

Avto FORD V8 - kombi

nosilnost 700 kg, generalno popraviljen z novim zaprtim kasonom, primeren za rešilne postaje ali prevoz hrane

proda

DOM ZA DUŠEVNO DEFEKTNE OTROKE V DORNAVI 56

DROBNI OGLASI

TRGOVSKI POTNIK z lastnim avtomobilom, dobro vpeljan v Srbiji, sprejme zastopstvo. Prost s 1. februarjem 1957. Ponudbe pošljite v upravo »Borbe«, Zagreb pod št. 48.

TAJNICA z večletno inozemsko prakso (import-eksport) išče službo s 1. februarjem zaradi preselitve. — Perfektno znanje nemščine, slovensčine, srbohrvaščine, strojepljiva, knjigovodstva, nemške stenografije; pasivno angleščine in francoščine. Takojšnje ponudbe pod »Inozemka« v upravo LP. 48

TRGOVSKO MOČ verzirano za modno stroko, iščemo. Ponudbe v upravo LP pod »Modna trgovina«. 49

OLIVETTI LETTERA 22 skoraj nov, portabilni pisalni stroj, kakršen je v izlozbi Mladinske knjige za nad 200.000 din, ugodno prodam za 110 tisoč dinarjev. Ponudbe v upravo LP pod šifro »Dokumenti v redu«.

Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO Ljubljana-Moste razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. list FLRJ št. 34/55) v zvezi z reorganizacijo gostinske mreže delovno mesto za

upravnika

samosvojnega gostišča »ZELENA JAMA« v Ljubljani, Pokopališka ulica 14

in delovno mesto za

upravnika

samosvojnega gostišča »PLANKA« v Ljubljani, Zaloška cesta 31

Pogoji: Kvalificiran gostinski delavec z vsaj triletno prakso v vodenju podjetja.

Rok za vlaganje prošelj je do 15. februarja 1957. 52b

Svet za trgovino in gostinstvo ObLO Ljubljana-Moste razpisuje po 34. členu uredbe o gostinskih podjetjih in gostiščih

3 do 5 delovnih mest v gostišču na pravila »PRI GROZDU«, LJUBLJANA Ciglarjeva ulica 2

3 do 5 delovnih mest v gostišču na pravila »TRIGLAV«, LJUBLJANA Zaloška 80 a

3 do 5 delovnih mest v gostišču na pravila »PRISTRICKU«, LJUBLJANA Kodrova 73

3 delovna mesta v gostišču na pravila »BIFE CENTRALNA SKLADISCA«, LJUBLJANA Šmartinska cesta 152 a

Pogoji za vsa delovna mesta so predpisani s pravilnikom o strokovni izobrazbi gostinskih delavcev (Uradni list FLRJ št. 23-55).

Rok za vlaganje prošelj je do 15. februarja 1957. 52a

METALURŠKI INŠTITUT
PRI TEHNIŠKI FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI

SPOROČA ZALOSTNO VEST,
DA JE UMRL NJEN DOLGOLETNI SODELAVEC

Ing. FRANJO MANDA

SODELAVCI METALURŠKEGA INŠTITUTA BODO SVOJEGA POZRTVOVALNEGA TOVARISA OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

LJUBLJANA, 9. JANUARJA 1957

Neznana ležišča

- Nekaj
- podrobnosti
- o tatvinah
- geoloških
- zemljevidov

NAFTI

Njujorška javnost je izvedela podrobnosti o nevsakdanji tatvini, v katere preiskavo se je vmešal tudi federalni preiskovalni biro. V tem primeru ne gre za vojaške načrte, ki človek takoj pomisli nanje, kadar sliši ime te močne protivohunske službe, marveč za tatvino zemljevidov, ki so na njih zaznamovali rezultate raziskav domnevnih naftnih polj na področju ZDA, Kanade in Bližnjega vzhoda; vrednost teh map ocenjujejo z milijoni dolarjev. Zemljevidi so izginili iz pisarne petrolejske družbe v Pittsbourghu, za njih izdelavo pa so potrebovali znanstveniki več let in na kupe denarja.

Na zemljevidih so zaznamovana tudi naftna ležišča na tistih področjih, ki o njih doslej še ni bilo znano, da vsebujejo petrolej; družba bi imela od njihove objave veliko škodo, saj je namestila ta zemljišča odkupiti po sorazmerno nizki ceni.

FBI je v New Yorku aretirala več ljudi, ki jih spravljajo v zvezo s tatvino. Eden izmed njih je neki Laster, ki je že bil v zaporih, ker je skušal izsiliti od Sergeja Rubinstejna, pred dvema letoma ubitega finančnika in špekulanta, nad pol milijona dolarjev. Tudi drugi aretiranci so imeli zvezo z ubitim Rubinstejnom, s katerim sta se sprla zaradi dobička pri neki akciji. Med aretiranci je tudi predsednik nekega njujorškega podjetja za izdelavo žebeljčkov, zaponk in igel.

Po trditvah članov FBI so našli v prostorih tega podjetja številne geološke in seizmografske zemljevide, ki so bili ukradeni v Pittsbourghu. Ugotovili so tudi to, da so nekateri izmed teh zemljevidov ponujali za ceno pol milijona dolarjev, v enem primeru pa je nekdo kupil celo mapo zemljevidov za 50.000 dolarjev.

Doslej še niso objavili imena neposrednega tatu, vendar je znano, da je bil to nameščenec petrolejske družbe, ki je zašel pri kvartanju v dolgovine in se je skušal izvleči iz zagate s tem, da je ukradel nekaj zemljevidov in jih ponudil v zamenjavo za izgubljeni denar. Ko so njegovi partnerji pri kartah spoznali vrednost teh zemljevidov, so zahtevali še več. Mož je kradel približno pet let in je oškodoval podjetje za 30 map zemljevidov. Tolpa je ponekod sama vrtala, večino zemljevidov pa je prodala.

Javnost je izvedela tudi to, da imajo velike petrolejske družbe tajne zemljevide področij, ki v večini primerov niso njihova last niti si niso pridobile nobenih pravic do njih. Dostop do teh zemljevidov imajo samo voditelji teh družb in najbolj zaupni nameščenci.

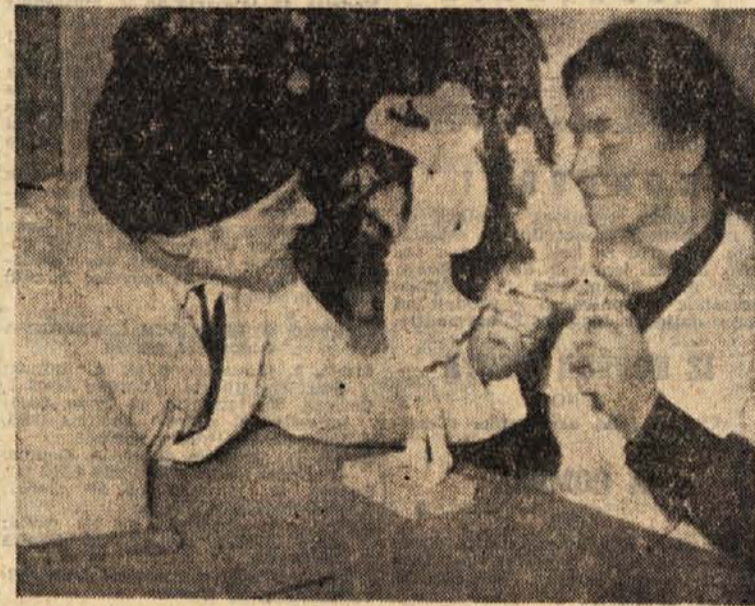
Največji rotacijski stroj

Doslej je veljal za največji in najširši časniški tiskarski stroj na svetu tisti v Londonu, ki je širok 8,13 m. Pred kratkim pa je združena »Kanadska družba za tisk« naročila pri podjetju Black Clawson tiskarski stroj, ki bo tiskal v širini 8,70 m. Orjaški stroj bo dolg nekaj nad 115 m, njegova zmogljivost pa bo zares presenetljiva, saj bo mogoče s tem strojem potiskati na leto nad 100.000 ton papirja.

Več gumijastih pet

Delavski inšpektorat na Dunaju je pred kratkim proučeval vzroke številnih nesrečnih primerov, ki je pri njih prišlo do zloma kosti, in ugotovil, da je bilo število nesreč znatno manjše pri ljudeh, ki so nosili obutev z gumijastimi podplatmi. Zaradi tega priporoča delavski inšpektorat, naj bi delavci pozorni nosili čevlje z gumijastimi podplatmi ne le na ulici, marveč tudi na odprtih delovnih mestih.

Ce bi objavili podatke o naftnih ležiščih po svetu, bi bilo povsem ovrženo mnenje — tako zahtevajo njujorški petrolejski strokovnjaki — da bo nafta kmalu zmanjkala. Pravijo, da je dovolj vsaj še za 50 let, zakaj številne petrolejske družbe imajo v svojih tajnih arhivih natančne podatke o naftnih ležiščih, ki javnost doslej ni vedela zanje.

Bavarskemu kiparju Horstu Tšochnerju, ki je v minuli vojni izgubil desno roko, pomaga pri opravljanju poklica njegova žena. Medtem ko kipar z levo roko nastavlja dleto, žena Helga tolče s kladivom po njem in je tako v resnici njegova »desna roka«.

Drobne ZANIMIVOSTI

UGRABLJENA PRINCESA
V želji, da bi zadostili rado-vednosti svojih bračev, so se nekateri ameriški listi pred kratkim obširno razpisali o privatnem življenju nekdanje filmske igralkice Grace Kelly, zdajšnje monakoške princese. Pri tem so se najbolj spotalnili ob to, da je njeno osebno življenje zelo omejeno, ker mora vsak svoj korak ali odhod sporočiti upravi dvora. »Številna ameriška dekleta bi se že zdavnaj odpovedala vsakršnega bogastva in naslova, samo da bi ohranila osebno svobodo,« je zapisal neki ameriški list na rovaš »ugrabljene« princese.

TOVARNE KRUIHA

V Sovjetski zvezi so v zadnjih dveh letih zgradili nad 90 mehaniziranih tovarnih kruha, ki skupno spečejo nad tisoč ton kruha v 24 urah. Pred kratkim pa so začeli graditi novo tovarno, ki bo pekla takšen kruh, da ga bo mogoče ohraniti več dni, ne da bi pri tem izgubili kakovost.

NEVSAKDANJI POUK

V neki kalifornijski šoli je skušala učiteljica poučevati na zelo nazoren in hkrati kaj ne-naveden način otrokom je hotela vselej pokazati predmet, ki je o njem govorila. Tako je pri poglavju o »afriškem levu« dala pripeljati v šolo drestranega leva iz nekega cirkausa. Vso šolsko uro je 200 kg težki lev dostojno sedel na klopi nasproti otrokom in se dal opozovati. Naslednje poglavje bi moral biti »tiger«. Ker pa v mestu ni bilo udomačenega tigra, so se starši začeli vznemirjati in protestirati proti takemu nazornemu načinu poučevanja, češ da bi utegnili postati tudi »nazorno nevarni«.

NAJVEČJE SOVJETSKO LETOVIŠČE

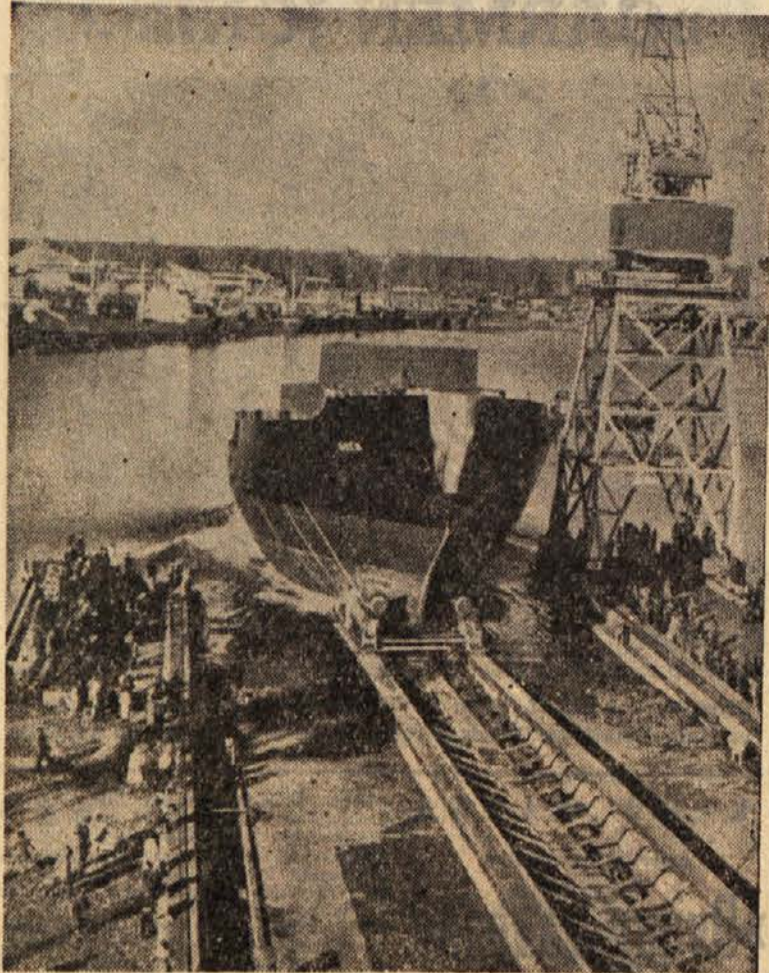
Največje sovjetsko letovišče ob Črnem morju so si »neeststinska«, ki v njem preživlja vsako leto dopust sto tisoč ljudi, so začeli že lani razširjati. V tem letovišču in zdravilišču je zdaj 60 sanatorijev, graditi pa so začeli še dvanajst novih okrevališč z 2870 posteljami. K temu so odprli še štiri nova poliklinike, dogradili bolnišnico in odprli 27 pomožnih zdravstveno-diagnostičnih postaj. Lani je bilo v tem letovišču na letnem dopustu 320.000 ljudi.

NOV ZGODOVINSKI CASOPIS

Pred dnevi je izšla v Moskvi prva številka novega časopisa Akademije znanosti ZSSR »Vestnik zgodovine svetovne kulture«, ki bo izhajal vsaka dva meseca. Nova zgodovinska revija se bo ukvarjala predvsem s problemi zgodovine materialne in duhovne kulture človeštva vse od pradednih časov pa do današnjih dni. Na njenih straneh bodo objavljali štanski sovjetskih in tujih znanstvenikov z vseh področij kulturne zgodovine.

Prijatelja

Zunaj je maček neke Američanke iz Texasa ujel in hlastno pogotnil čev vrsto oponašalcev in kavk, ob neki priložnosti pa celo kolibrja. Doma pa je Mike zares domača žival, saj sta s papigo rava prijatelja.

Ko je Finska leta 1944 izgubila vojno, je morala med drugim odstopiti za reparacije tudi svoja dva ledolomilca. Kaj to pomeni za severno deželo, bomo morda boljše razumeli, če se spomnimo, da je na Finskem vsaj tri mesece na leto polarni mraz, zaradi katerega zamrzne skoraj vse Vzhodno morje, tako da je Finska za ta čas posem odrezana od sveta.

Po drugi svetovni vojni je bila uničena večina finskih ledolomilcev, preostale pa so morali dati kot reparacije. Šele leta 1948 so začeli Fini graditi novo ledolomilsko ladjevje, prva ladja »Volma« pa se je zagrizla v led šele štiri leta kasneje. Potem so zgradili Fini tri ledolomilce po naročilu Sovjetske zveze, lani pa enega za Švedsko. Letošnjo jesen bodo splovili dva nova ledolomilca, čez tri leta pa nameravajo začeti gradnjo posebno velikih polarnih plovnih objektov.

Skozi ledeno puščavo zamrznjenega finskega zaliva si grize pot ledolomilec, za njim pa plovejo manjše tovarne ladje, ki vzdržujejo zimsko zvezo med pristaniščem.

Minulo jesen so na Finskem splovili ledolomilko »Oden«, namenjeno Švedski. Ta ladja utira skozi led pot 10.000-tonskim tovarnim in 16.000-tonskim cisternskim ladjam.

»Naučite se pisati!«

POL ŠPORTA, TREJTINO LJUBEZNI, PETINO NARAVE...

Za pisatelja moraš biti rojen, o tem doslej še ni podvomil noben resen človek. Vendar se je zadnja leta v Ameriki razmahnilo gibanje, katerega pobudniki so mnenja, da se veliki pisatelji zares rodijo, pisanje užitega čtiva za magazine, revije in podobne reči pa je obrt, ki se je lahko naučiš.

Tečaj, razrede in predavanja, na katerih se slušatelji učijo pisanja tako imenovanih kratkih zgodb, obiskujejo večinoma študentje angleščine, vmes pa je tudi nekaj inženirjev, kemikov in zastopnikov drugih poklicev. Poglavitni cilj: pripraviti tistega, ki se zna lepo in točno izražati, do tega, da bo tvegal napisati lastne misli v obliki kratke zgodbe. Najlaže se »sluša« naučijo pisati eseje, ker je pri takem delu le redkokdaj potrebna nova ideja, saj lahko po svoje krojijo zamisli drugih.

Drugeče je s kratkimi zgodbami. Povečini cenijo profesorji — pogosto pisatelji z objavljenimi deli — samo izvirne zamisli. Studentom je treba pomagati iz začetne zadrege, zato jim na poskusnih vajah dajejo okvirne teme, na primer »doživljanje iz otroških let«, »Ljubavna zgodba«, »sončni vzhod«.

Psihološko je zelo zanimivo, da določena beseda priključuje v spomin dogodek iz mladostnih dni in spodbudi domišljijo. Večsint nastane po takem receptu kar užitna zgodba, najpogosteje pa je vse skupaj nemogoče skrupalno. Razred — slušatelji imajo javne bralne nastope — neusmiljeno kritizira. Večinoma prebere svoje zgodbe samo pol ducaata slušatelj, zato so kritike na moč žolčne.

Tudi užite začetne zgodbe so večsint napisane tako, da jih ne more tiskati nobena književna revija, zato izdajajo številne fi-

lozofske fakultete posebne bilten, ki prinašajo med drugim tudi te stvaritve, in tako si začetniške umotvore prebere množica ljudi, ki potem tudi pisмено povedo svoje mnenje.

Večkrat se pri takih šolskih poskusih pokažejo resnični talenti, ki jih potem vzamejo v roke priznani pisatelji. Tako je na primer prirejal na univerzi v Minnesoti poletne tečaje Sinclair Lewis, Theodore Dreiser pa je imel podoben tečaj na čikaški univerzi. Pri tem gre seveda v glavnem za to, da priznani ljudje pomagajo skozi začetne težave nadarjenim mladim, ki bi radi pisali. Več pa ne more dati niti najboljši učitelj, pravi Frederick Manfred, ki je napisal precej branih romanov in je že več let predavatelj na takih tečajih.

Povsem druga reč so seveda različni večerni tečaji, na katerih dobivajo obiskovalci obročne odgovore na vprašanje »Kako postanem pisatelj, ki dobro zasluži?« Konec koncev ni prav nič nova zamisel, pisati po naročilu in za denar, nova je samo domneva enega izmed predavateljev na takih tečajih, ki je dal recept: »Pol športa, tretjino ljubezni, petino opisov narave, pa boste nujno »skuhali« nekaj užitega, kar bodo ilustrirani tedniki radi objavljali za lep honorar.«

Pred kratkim so bile v Ameriki v modi eksotične in vohunske zgodbe. Ko se je to razvedelo, je začelo v vsa uredništva kar deževati najrazličnejših zgodb te vrste. Uredniki se niso več zanašali, zato so si izmislili nekaj novega: »Potrebujemo zgodbe z evropsko tematiko.« Pa so se vrstile poplave opisov Pariza, Rima, Dunaja...

Izšlo je tudi nešteto napotkov, kako je treba pisati. Tako pravijo ustvarjalci »receptov književniškega uspeha«, da divjak, glavni razbojnik ali drug nepridiprav ne sme biti nikoli nacionalno opredeljen. Lahko ima na primer štrnaste lase in majhno postavo, nikakor pa pisec ne sme povedati, da je ta in ta negativni

človek na primer Eskim. Spet drugi »čarodejji« svetujejo, naj se pisatelji izogibajo ločitenih razprav, samomorov, vojni in podobnih nevsakdanjih reči, ker ta ali ona zadeva odbije določeno skupino bralcev. No, vprašanje je, o čem naj nadebudni »knjižni veliki« začno pisati iz lastnega nagiba.

Na splošno v Ameriki močno povprašujejo po kratkih zgodbah, ki imajo do šest tisoč besed. Prav zato so se zadnje čase razmahnilo opisani tečaji, ki jih obiskuje toliko ljudi, da se bodo »književni obrtniki« že v bližnji bodočnosti srdito spopadli zaradi izredne konkurence.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ MILAN MAVER

184 Visok, plečat partizan s komandirskimi našitki na rokavu in z nemško brzostrelko v roki je stopil k vozniku, drugi pa so dvignili zavoje z orožjem in jih naglo odnašali v zeleno strmino. »Fant, nemška brzostrelka!« je šepnil Peter in dregnil Janeza pod rebra. Janez je razburjeno prikimal. Stopila sta bliže, da bi si jo podrobneje ogledala, ko je partizan nagovoril Markovo borbeno grupo:

185 »Hvala, tovariši! Z orožjem in municijo, ki ste nam jo pripeljali, bomo tolkli večrajšnje lastnike — okupatorje. Smrt fašizmu!« — »Svoboda narodul« so v en glas odgovorili fantje. »Tako, zdaj pa nazaj,« jim je nato dejal voznik opravljivi možakar, ki je bil medtem odvrget blšč in vozniki predpasnik in iz enega izmed zavojev vzel puško. »Natanko tako ravnajte, kot smo se domenili!«

186 Blisk je obrnil voz. »Ampak previdno!« Jim je še naročal voznik, ki se je bil hip poprej spremenil v partizana. »Če vas na bloku kdo vpraša, kje sem ostal jaz, rečite, da grem peč za vami z neki znancom. Konja in voz pustite na dvorišču, od koder smo odšli. No, srečno!« Fantje mu niso utegnili odgovoriti — iz daljave se je oglašil avto. »Poženil!« je Blisku zaklical partizanski komandir.